

EEN REGIONALE STICHTING WORDT NIET OUD . . . . . ZONDER ERG

**Een overzicht van de ontwikkelingen van de afgelopen 5 jaren en
enige toekomstgedachten over een verdere doorgroei.**

Nederlands Instituut voor Gerontologie
Postbus 1287 - 6501 BG Nijmegen
Telefoon 080 - 22 61 80

betr

EEN REGIONALE STICHTING WORDT NIET OUD . . . . . ZONDER ERG

**Een overzicht van de ontwikkelingen van de afgelopen 5 jaren en
enige toekomstgedachten over een verdere doorgroei.**

samensteller drs.P.A.G.Vermijs.

Aangeboden ter gelegenheid van het werkbezoek
van de staatssekretaris van cultuur,
rekreatie en maatschappelijk werk,
G.C. Wallis - de Vries, aan de regionale
stichting bejaardenwerk op 24 januari 1980.

januari 1980.

B 2279

Digitized by the Internet Archive
in 2026

VOORWOORD.

In deze maand viert de regionale stichting bejaardenwerk, samen met de vier plaatselijke raden voor bejaardenwerk haar eerste lustrum.

In de 5 jaar van werken ten behoeve van het welzijn van de ouderen uit gemeenten Loon op Zand, Dongen en Gilze-Rijen is er bijzonder veel gebeurd en veranderd. Tijd, om eens even stil te staan en terug te kijken hoe een en ander z'n verloop heeft gehad.

Het U aangeboden boekwerk "Een regionale stichting wordt niet oud.....zonder erg" bevat een overzicht van de meest signante ontwikkelingen en gebeurtenissen in de jaren 1975-1980, zowel plaatselijke als regionale.

De titel van dit boekwerk is ontleend aan de bejaardenbeleidsnota 1975 "Oud worden.....zonder erg" van het Ministerie van C.R.M. Onze titel brengt tot uitdrukking: een regionale stichting dient van tijd tot tijd zich te bezinnen om een vernieuwde koers te varen, zodat de ouderen oud worden..... zonder erg.

Het overzicht beoogt geen compleet en gedetailleerd verslag te geven, maar tracht op de belangrijkste ontwikkelingen en knelpunten te wijzen.

Het kan daarom een belangrijk basiswerk vormen voor de discussies die voor de deur staan: welke weg we als plaatselijke raad en stichting gaan volgen in de jaren 1980-1985.

Met name het laatste hoofdstuk kan hiervoor belangrijke uitgangspunten bieden.

De decentralisatie van het welzijnsbeleid, wat voor het gekoördineerd bejaardenwerk waarschijnlijk zijn beslag zal krijgen begin 1982, kan hopelijk een goede aansluiting krijgen op de eigen uitkomsten van de visieontwikkeling en ons op te stellen beleidsplan.

In het regelmatig gehouden wethoudersoverleg bejaardenwerk "Midden-Brabant West, is onlangs naar voren gekomen, dat de drie gemeentebesturen, binnen het kader van de decentralisatie, een gezamenlijk bejaardenbeleid willen gaan voeren, wat wij tegen de achtergrond van het ouderenwelzijn, ten zeerste toejuichen.

Tenslotte willen wij alle ouderen, vrijwilligers, bestuurders en medewerkers, die de afgelopen 5 jaar meegewerkt hebben aan de opbouw en geweldige ontplooiing van dit stuk welzijnswerk bijzonder hartelijk dank zeggen en wij mogen denkkelijk zeggen: ook namens alle ouderen in de regio.

voor de regionale stichting bejaardenwerk
"Midden-Brabant West",

Mr.W.J.G.Leussink, voorzitter.

Inhoudsopgave:

Voorwoord

Hoofdstuk 1	De voorgeschiedenis van de regionale stichting	blz.1
Hoofdstuk 2	De ontwikkelingen in grote lijnen tussen 1975 - 1980	" 4
Hoofdstuk 3	Een situatiebeschrijving en de akkomodaties	" 8
Hoofdstuk 4	Het funktioneren van de 4 plaatselijke raden	" 11
Hoofdstuk 5	Het funktioneren van de regionale stichting	" 17
Hoofdstuk 6	De financiële, administratieve en personele organisatie	" 23
Hoofdstuk 7	De regionale indikatiekommissie "Midden Brabant West" en de hulpverlening na indikatiestelling	" 29
Hoofdstuk 8	De 5 centrale warme maaltijddiensten	" 34
Hoofdstuk 9	Vrijwilligers en vrijwillige hulp-centrales	" 37
Hoofdstuk 10	Sociaal kulturele activiteiten	" 40
Hoofdstuk 11	Oud worden ..... Goed wonen	" 44
Hoofdstuk 12	Enige toekomstgedachten rondom een verdere ontwikkeling	" 50

Hoofdstuk 1. De voorgeschiedenis van de regionale stichting.

De groei van het bejaardenwerk vóór de totstandkoming van de regionale stichting kan men onderscheiden in vijf fasen:

1. Stichting Open Bejaardenwerk Dongen.

Naar aanleiding van een gesprek van het stichtingsbestuur Huize St. Elisabeth met het Gerontologisch Centrum te Nijmegen alsmede met de toenmalige burgemeester van de gemeente Dongen in verband met de nieuwbouwplannen van het huidige verzorgings en verpleegtehuis "De Volckaert", kwam de vraag naar boven hoe het hele bejaardenwerk in Dongen funktioneerde.

Dit gesprek was voor de burgemeester aanleiding om de diverse instellingen, die werkzaam waren op het gebied van de bejaardenzorg, bijeen te roepen om te spreken over de extra-murale zorg.

Deze vergadering vond plaats op 19 december 1968.

Men kwam al gauw tot de konklusie dat de oprichting van een "Stichting Open Bejaardenwerk" noodzakelijk was.

Hierdoor werd de mogelijkheid geschapen om diverse activiteiten te verrichten die de zelfstandigheid c.q. onafhankelijkheid van de bejaarden in hun eigen leefmilieu behouden en zo mogelijk te bevorderen.

Op 9 december 1970 werd de stichting officieel ten overstaan van de notaris opgericht.

Aan het Gerontologisch Centrum was reeds op 6 februari 1970 opdracht gegeven voor een algemeen onderzoek betreffende het thema "oud worden en oud zijn in Dongen". Uit het onderzoekrapport kwam vast te staan dat een gericht bejaardenbeleid in haar totaliteit niet aanwezig was. Op het verzoek van het bestuur en dankzij de medewerking van het gemeentebestuur van Dongen, heeft het Gerontologisch Centrum het bejaardenwerk gedurende vijf jaar begeleid.

Inmiddels werd in overleg met drs. B. van den Aker, functionaris van het G.I.M.D. overleg gepleegd met C.R.M. om in aanmerking te komen voor een rijksbijdrage conform de "Voorlopige Rijksbijdrageregeling Dienstencentra voor bejaarden".

Het Ministerie van C.R.M. heeft toen geadviseerd het werkgebied van de stichting uit te breiden.

2. Bejaardenraad Rijen en Molenschot.

In januari 1968 vond op initiatief van de voorzitter van het Wit Gele Kruis Rijen, de eerste bijeenkomst plaats met als doel te komen tot een samenwerkingsverband en totaal beleid van de gehele bejaardenzorg. De opgerichte Bejaardenraad heeft zich in het begin bezig gehouden met onderwerpen van oriënterende aard.

In januari 1970 is er een hernieuwde raad samengesteld, die meer ter zake kundig was. Daar de bevindingen van deze raad zeer positief waren werd op 8 oktober 1970 besloten door te zetten. Inmiddels had ook Molenschot zich aangesloten bij de raad van Rijen.

Op 25 oktober 1972 vonden de eerste besprekingen plaats met Dongen om te komen tot een juridische vorm van samenwerking "gekoördineerd bejaardenwerk".

3. Regionale Stichting Bejaardenwerk Dongen - Gilze - Rijen.

In de vergadering van 11 oktober 1972 werd door het toenmalige bestuur van de Regionale Stichting Open Bejaardenwerk Dongen in principe een samenwerking voorgesteld met Gilze en Rijen.

Op 25 oktober 1972 vonden de eerste besprekingen plaats met de bejaardenraad van Rijen.

In Gilze moest nog een bejaardenraad geformeerd worden. Op 18 januari kwam het bericht dat de eerste bijeenkomst van de bejaardenraad op 15 januari had plaats gevonden.

Inmiddels is men tot de konklusie gekomen dat volledige scheiding tussen open- en gesloten bejaardenwerk niet juist is. Men spreekt liever van "gekoördineerd bejaardenwerk".

Op 27 april 1973 worden de nieuwe statuten t.b.v. de Regionale Stichting Bejaardenwerk Dongen-Gilze-Rijen officieel bekrachtigd. Het dagelijks bestuur van deze stichting werd geformeerd door 4 afgevaardigden uit Dongen, 2 uit Gilze en 2 uit Rijen. Het algemeen bestuur uit leden van de raden voor bejaardenwerk in het werkgebied.

4. Raad voor Bejaardenwerk Loon op Zand.

In augustus 1964 werd het rapport "bejaardenzorg in de gemeente Loon op Zand" uitgebracht. Naar aanleiding van dat rapport is er door de toenmalige burgemeester L. van Erp op 7 juli 1965 een bijeenkomst belegd met vertegenwoordigers uit de gemeentelijke bejaardenzorg en drs. A. Versteijnen van het Provinciaal Opbouworgaan. Een werkgroep hieruit geformeerd kreeg als opdracht, de nodige voorbereidingen te treffen om te komen tot een betere samenwerking en coördinatie zowel in het open- als gesloten bejaardenwerk.

Op 8 mei 1973 werd besloten, nadat gebleken was, dat C.R.M. niet genegen was een projectleider en een rijksbijdrage om tot oprichting van een stichting bejaardenwerk Loon op Zand te komen, te streven naar aansluiting bij Waalwijk e.o..

Door de beperkingen bij de Stichting Bejaardenwerk Waalwijk en de groeiende noodzaak aan een projekt gekoördineerd bejaardenwerk in Loon op Zand, werd in 1974 kontakt gelegd met de binnenkort van start gaande Regionale Stichting Bejaardenwerk Dongen-Gilze-Rijen.

De Raad voor Bejaardenwerk Loon op Zand besloot m.i.v. 1 januari 1975 om met de 3 andere raden voor bejaardenwerk te gaan samenwerken in de Regionale Stichting Bejaardenwerk Midden-Brabant West.

5. Regionale Stichting Bejaardenwerk Midden Brabant West.

Inmiddels was het rapport verschenen van het Provinciaal Opbouworgaan Noord-Brabant, waarin de voorkeur werd gegeven aan een regionale opzet, samenvallend met het stadsgewest Tilburg, van het bejaardenwerk. Dit standpunt kon geen genade vinden bij de diverse bejaardenraden van het stadsgewest. Wel werd duidelijk dat samenwerking in kleiner verband noodzakelijk was, zodat de opbouw van het hele bejaardengebeuren van onder af dient te worden opgezet. In deze lijn past een samenwerking van de gemeente Loon op Zand met de regio Dongen-Gilze-Rijen beter.

Op 16 juni werden de veranderde statuten officieel bekrachtigd en werd de naam gewijzigd in de Regionale Stichting Bejaardenwerk Midden-Brabant West.

Getracht is om voldoende inspraak te waarborgen door de samenstelling van het algemeen bestuur zo breed mogelijk op te zetten, waarbij aan iedere plaatselijke raad het recht wordt gegeven de vertegenwoordigers in het algemeen bestuur aan te wijzen.

Om de diverse problemen in de verschillende plaatsen zo objectief mogelijk te kunnen bezien wordt getracht een "onafhankelijk" voorzitter te vinden.

Verder is in de statuten bepaald dat eenmaal per jaar het beleid van het algemeen bestuur voorgelegd wordt aan de plaatselijke raden in een eventueel openbare bijeenkomst.

In een schrijven van 4 oktober 1974 heeft het ministerie van C.R.M. de rijksbijdrage regeling dienstencentra voor bejaarden op de Regionale Stichting Bejaardenwerk Dongen - Gilze - Rijen van toepassing verklaard, waarbij de waardering werd uitgesproken voor de regionalisatie door de toetreding van de Raad voor Bejaardenwerk Loon op Zand.

Hierdoor werd de mogelijkheid geschapen om een beroepskracht aan te trekken. Zo werd de heer drs. P.A.G. Vermijs als projectleider voor het gekoördineerd bejaardenwerk per 1 december 1974 aangesteld.

Hoofdstuk 2. De ontwikkelingen in grote lijnen tussen 1975-1980.

Uitgangspunten.

Met de totstandkoming van de regionale stichting "Midden Brabant West" is begonnen met het opzetten van een samenwerkings- en kommunikatiestructuur. Belangrijk daarbij is geweest goede uitgangspunten te creëren, m.b.t. de recreatie-, zorg- en educatieve functies binnen het bejaardenwerk, voor de raden en de stichting.

De uitgangspunten, die zowel op plaatselijk als regionaal nivo in het te voeren bejaardenbeleid gekoördineerd bejaardenwerk tot uitdrukking dienen te komen zijn:

- a. het bevorderen van een zelfstandige woon- en leefwijze van ouderen in de samenleving,
- b. het scheppen van optimale kansen om zo lang mogelijk verantwoord zelfstandig te blijven wonen,
- c. het creëren van positieve rollen voor ouderen en het realiseren van werkelijk zinvolle vrijetijdsbesteding,
- d. het bieden van optimale kansen aan ouderen om hun woon- en leefsituatie en de dienstverlening aan hen mede te bepalen,
- e. optimale uitwisseling tussen open- en gesloten bejaardenwerk, wat betreft mensen, deskundigen en accommodaties,
- f. optimale samenwerking tussen ouderen, dienstverlenende instanties onderling en tussen hen en beleidsbepalende instanties,
- g. "gerontologisering" van de maatschappij en de dienstverlening, d.w.z. gevoelig maken voor de leefsituatie, wensen en behoeften van ouderen.

Bij het opzetten van de kaders, waarlangs de raden voor bejaardenwerk en stichting kunnen gaan werken, is vooral gestreefd naar:

- het zoveel mogelijk betrekken van zoveel mogelijk ouderen bij de samenwerkingverbanden/raden,
- een organisatieopzet die zoveel mogelijk de verantwoordelijkheid van "onderuit" laat dragen,
- voldoende kanalen naar de ouderenorganisaties en dienstverlenende instellingen, door het algemeen bestuur van de raden zo breed mogelijk samen te stellen,
- zoveel mogelijk het ouderen/bejaardenwerk ter plaatse te ondersteunen en regionaal te werken aan een gezamenlijk op elkaar afgestemd ouderen-/bejaardenbeleid.

Opbouwfase.

Dit is een van de moeilijkste fases geweest, temeer nog daar het gekoördineerd bejaardenwerk een vrij nieuwe welzijnstak is en nog geen duidelijke taakhoud kent. In die eerste 2/3 jaren is vooral gewerkt aan de basisvoorwaarden, waarbij gedacht moet worden aan de bestuurlijke opbouw van raden en

stichting; de samenstelling, statuten en huishoudelijk reglementen, agendering, vergaderfrequentie en schema etc. De inrichting van de financiële organisatie; een goede afstemming van de plaatselijke begrotingen en jaarrekeningen op die van de regionale. Goede afspraken met centrumgemeente over de financiële verhoudingen tussen gemeenten, ministerie van C.R.M. en stichting en de opzet van een eigen boekhouding (plaatselijk en regionaal).

Het kreëren van hulpposten voor de vaste activiteiten en huren van akkomodaties voor incidentele activiteiten. Van hieruit zal in iedere woonkern de start dienen plaats te vinden van de sociaal kulturele activiteiten.

Kontaktlegging in het veld; er wordt gestreefd naar goede, efficiënte samenwerking met de plaatselijke ouderenbonden en maatschappelijk dienstverlenende instellingen. Door juist die plaatselijke kontaktleggingen en het streven naar plaatselijke samenwerkingsafspraken, maakt de decentralisatiegedachte (kaderwet specifiek welzijn) naar ons idee de meeste kans.

Regionaal bureau, naast dit plaatselijk geënt zijn, kan de organisatorische en administratieve ondersteuning het best gebeuren vanuit een centraal punt. Mede vanwege het feit, dat er maar een beroepskracht is. Tevens kan dit punt dienen als het brandpunt van de regionale samenwerking.

Sociaal kulturele activiteiten.

Deze fase zet pas echt goed door in 1976. Een nadruk wordt gelegd op de opzet en uitbouw van de rekreatie en sociaal-kulturele activiteiten. Van belang hierbij is een goede verdeling over de 10 woonkernen, de kwaliteitsnoodzaak, een gevarieerd en verantwoord aanbod. Het totaal aantal sociaal kulturele activiteiten belopen zo'n 75. Buiten de specifieke bondsactiviteiten. Een onderscheid wordt gemaakt of het hier "meer bewegen" activiteiten betreft, zuivere rekreatieve of kulturele /kreatieve activiteiten. De aanpak geschiedt aan de basis en zoveel mogelijk met ouderen en commissies. Een van de 3 kernfuncties (van de kaderwet) wordt dus in deze periode (1975 - 1976) expliciet ontplooid.

Dienstverleningen.

In de jaren 1976 en 1977 is getracht de noodzakelijke en ontbrekende schakels in de extra-murale voorzieningen per woonkern in te vullen. Nu de raden voor bejaardenwerk meer toekomen aan de inhoudelijke discussie, komen er tal van signalen en behoeften rondom de zorg naar boven. Met name de extra-murale instellingen en ouderenorganisaties vragen om meer benadrukking van de zorgfunctie, ten gunste van een zo lang mogelijke handhaving van een zelfstandige leefwijze. Bijna in alle woonkernen gaat gewerkt worden aan o.a. de warme maaltijddiensten, vrijwillige hulpcentrales (vooral t.b.v. het vervoer en de huishoudelijke hulp), de bezoeken diensten (t.b.v. de maatschappelijk geïsoleerde ouderen) en ook worden plaatselijke alarmeringsmogelijkheden onderzocht.

In dezelfde periode wordt medegewerkt aan de totstandkoming van de regionale indikatiekommissie "Midden Brabant West" (installatie vindt plaats op 11 mei 1977) en waarvan het werkgebied samenvalt met die van de stichting. Vooral dat laatste is van belang voor de hulpverleningstaken, die de stichting krijgt toebedeeld. Naast de indikatiestelling, die tot opname in een bejaardenoord kan leiden, moeten n.l. de adviezen voor een eventuele extra - murale voorziening, uitvoering verkrijgen. Zowel de coördinatie als de bewaking van de procedure geschieden regionaal en de kontaktlegging en hulpverlening plaatselijk. Een belangrijke stap vooruit zowel ten aanzien van de garanderen van hulpverlening als wel de mogelijkheid tot betere planning van intra- en extra-murale voorzieningen.

Zelfstandige ouderenhuisvesting.

Na herhaaldelijk tegen ouderenhuisvestingsproblematieken te zijn aangelopen, vooral in de woonkern Loon op Zand, wordt door de gezamenlijke raden in de regionale stichting besloten in 1977 te starten met een degelijk op te zetten ouderenhuisvestingsonderzoek. Een onderzoek dat in het hele werkgebied gaat plaatsvinden en onder begeleiding van het Gerontologisch Centrum.

Met een looptijd van zo'n 1½ jaar worden er 3 deelrapporten en het eindrapport "Oud worden.....Goed wonen" door de stichting uitgebracht. De konklusies van dit onderzoek levert meer dan voldoende basis om deze problemen aan te gaan pakken. Landelijk heeft het onderzoek bekendheid gekregen door o.a. goede recensies in het maandblad "De bejaarde" en in het tijdschrift voor Gerontologie.

Door de raden wordt, middels commissies, hard en intensief gewerkt aan de plaatselijke realisering van de konklusies (renovaties, behoefte aantallen, woonvormen, lokaties, planning, beoordelings- en toewijzingsbeleid etc.).

Voor een lang bruikbaar kunnen zijn van dit rapport is het van belang het aktueel te houden door m.n. de bijstelling van gegevens.

Vorming en emancipatie.

In de jaren 1978 en 1979 komt de wens naar voren om de volwaardigheid van ouderen in onze samenleving, middels de raden voor bejaardenwerk meer inhoud en werkelijkheid te geven. Meer en meer moeten de ouderen betrokken worden bij de activiteiten, maatschappelijke gebeurtenissen, bij de organen waar het beleid uitgemaakt wordt. Een nadrukkelijker gaan werken aan de edukatieve functies dus.

Er waren zo goed als geen mogelijkheden voor ouderen op het gebied van scholing en vorming. Getracht is ontwikkelingen op gang te brengen op het terrein van de pré - pensionering, algemene ontwikkelingskursussen, gespreksgroepen e.d. Ook het medewerking geven aan de kadervormingskursussen van de ouderenbonden.

Een aanvang is gemaakt met het van onderaf opbouwen van het emancipatorisch vormingswerk voor ouderen. Door het opzetten van plaatselijke gespreksgroepen, waarbij gebruik gemaakt is van de thema-mappen "iedere tijd is leeftijd" is het wellicht mogelijk om ouderen te steunen een duidelijke en volwaardige positie te verwerven in hun leefgemeenschap. Deeldoeleinden zijn: bewustwording van hun situatie; bevordering zelfvertrouwen, bewuste en actieve rol in de eigen situatie, mogelijke aanzet tot maatschappelijke activiteit. Het ouderenwerk wordt door zeer vele vrijwilligers gedragen. Vorming en deskundigheidsbevordering van vrijwilligers is daarom indirect voor de ouderen essentieel. Twee toerustingskursussen voor vrijwilligers zijn georganiseerd en een nog intensievere begeleiding door de funktionaris is in deze laatste jaren gegeven. Ook t.b.v. een meer betrokken rol van ouderen bij de samenleving is veel aandacht aan voorlichting en informatie gegeven. O.a. door een groot aantal voorlichtingscycli, per woonplaats te organiseren, informatieboekjes en informatiestencils uit te geven én een intensieve pers.

Toekomstig beleid.

In vele raden ontstaan discussie rondom de doelstelling en de taken, die een raad ter hand moet nemen. De ontwikkelingen in het veld en de veranderende visie op de ouderen en ouderdom vragen om een bijsturing van de uitgangspunten en een toekomstig plaatselijk en regionaal beleid.

De nieuwe kernpunten in dit beleid zullen gaan worden de integratie, participatie en emancipatie, punten ook vermeld in de uitgebrachte N.B.F. nota gekoördineerd bejaardenwerk. In juni 1978 komt er een verzoek vanuit het wethoudersoverleg Midden-Brabant West om een advies inzake een intergemeentelijk beleid op het terrein van gekoördineerd bejaardenwerk. Inmiddels is ook bekend geworden dat er binnen enkele maanden een nieuwe Rijksbijdrageregeling gekoördineerd bejaardenwerk wordt afgekondigd.

Het ligt dan ook in de bedoeling om in 1980 zowel een advies, rondom het intergemeentelijk gekoördineerd bejaardenbeleid uit te brengen aan het wethoudersoverleg, als wel een eigen ouderenbeleidsnota te gaan opstellen.

De discussies daaromtrent in de raden moeten dan ook binnenkort worden gevoerd, waarna het toekomstig werken op de uitkomsten kan worden afgestemd.

werkgebied regionale stichting

"midden-brabant west".

De Raden voor Bejaardenwerk Dongen, Rijen-Molenschot, Gilze-Hulten en Loon op Zand-de Moer-Kaatsheuvel vormen te samen de: **REGIONALE STICHTING BEJAARDENWERK MIDDEN BRABANT WEST**, met als werkgebied $\pm$ 5.000 ouderen.

Hoofdstuk 3. Een situatiebeschrijving en de accommodaties.

Situatie beschrijving.

Binnen het werkgebied van de regionale stichting vallen 3 gemeenten t.w. Loon op Zand, Gilze - Rijen en de centrum-gemeente Dongen.

In totaal zijn er 10 woonkernen en wel de volgende: Kaatsheuvel, Loon op Zand, de Moer, Dongen-Vaart, Klein Dongen, Dongen, Rijen, Gilze, Hulten en Molenschot.

De regio kent in totaal circa 60.000 inwoners, gelijkelijk (20.000 inw.) verdeeld over de 3 gemeenten. Het aantal inwonende ouderen (65+) is momenteel zo'n 5.000, waarvan er ongeveer 1.6000 in Gilze-Rijen, 1650 in Dongen en 1750 in Loon op Zand wonen. De globale verdeling per woonkern is als volgt:

Kaatsheuvel	1250	Klein-Dongen	25
Loon op Zand	450	Dongen	1550
De Moer	50	Rijen	850
Dongen-Vaart	75	Molenschot	75
Gilze	650	Hulten	30

De groep ouderen tussen 55 en 65 bedraagt tegen de 4500 mensen.

De regionale stichting is menteel een van de grootste regionale projecten in Brabant.

- Het regionaal bureau is centraal in Dongen gelegen en het werkgebied heeft van hieruit een straal van zo'n 20 á 25 km.
- Voorts staan er 10 bejaardentehuizen, 2 verpleeghuizen en 1 serviceflat in de regio en wel de volgende:

Kaatsheuvel; de Vossenbergh 120 bedden, Rosagaarde 70 en Huize Bethlehem 45.

Loon op Zand; de Venloene 55 bedden, huize Castiliana (religieuze bejaardenoord) 12, en de serviceflat "Molenwijk" 260.

Dongen; de Volckaert 120 bedden, verpleeghuis de Volckaert 90, huize Glorieux en Mariaoord (religieuze bejaardenoorden) 65, verpleeghuis Overdonk (landelijke functie).

Rijen; huize St.Petrus 70 bedden.

Gilze; huize St.Franciscus 120 bedden.

- In iedere woonkern, met uitzondering van Dongen - vaart en Klein-Dongen funktioneert een bond voor ouderen en gepensioneerden, waarvan het merendeel der ouderen lid is.
- De vaste medewerkers van de stichting zijn, 1 full-time funktienaris (schaal 17-33) en een part-time administratieve kracht (schaal 14), dus 1½ kracht.
- Plaatselijk zijn er penningmeesters, maar de financiële handelingen lopen sinds 1977 via een centrale administratie. Echter die van de 5 warme maaltijddiensten zijn om praktische redenen decentraal gehouden.
- Er zijn slechts een 3-tal regionaal werkende instellingen t.w. het regionaal maatschappelijk centrum (Rijen e.o.), stichting maatschappelijk werk "Midden Langstraat" en het verpleeghuis "de Volckaert". Voor het overige zijn het zelfstandig werkende instellingen per woonkern, hetwelk de nodige konsequenties heeft voor samenwerking en coördinatie.

- De gemeentebesturen Loon op Zand, Dongen en Gilze-Rijen hebben een wethoudersoverleg bejaardenwerk "Midden Brabant West" ingesteld t.b.v. o.a. de regionale stichting en de regionale indikatiekommissie.
- De regionale stichting bejaardenwerk is aangesloten bij de Noord Brabantse Vereniging van stichtingen bejaardenwerk, welke een afvaardiging kent in het landelijk platform gekoördineerd bejaardenwerk.
- Stadsgewestelijk bestaat er t.b.v. de onderlinge uitwisseling en de stadsgewestelijke planning van intra- en extra-murale voorzieningen een overleg stichtingen bejaardenwerk (aantal deelnemende stichtingen: 6).

Akkomodaties.

Hulpkasten; naast het regionaal buro heeft de stichting 10 Hulpkasten t.b.v. ouderen activiteiten in beheer en wel de volgende:

Kaatsheuvel; de Gildebond en St.Janshof (eind 1980).

Loon op Zand; de Venloene.

Dongen; Paulus-sociëteit, 't Schouw en sociëteit de Nieuwstraat.

Rijen; zaal Harmonie.

Hulst; lokaliteit Rijksweg.

Gilze; gemeenschapshuis en

Molenschot; de Rietakker.

Deze hulpkasten zijn vooral ingericht als ontmoetingsruimte en ten behoeve van de rekreatieve en sociaal kulturele activiteiten.

Voor de meer specifieke activiteiten, zoals zwemmen, gymnastiek, edukatief cursuswerk e.d. wordt incidenteel ruimte gehuurd.

Voor deze activiteiten hoeft doorgaans meer 1 keer per week voor een beperkte tijd ruimten te worden gereserveerd.

Momenteel worden er zo'n 15-tal ruimten gehuurd of gebruik van gemaakt zonder huurbetaling (b.v. gemeenschapshuis).

Uitgangspunten bij hulpkasten; Binnen elke woonkern wordt door de stichting gestreefd een aantal uitgangspunten te realiseren:

- gezien de geringe verplaatsingsmogelijkheden van ouderen wordt gewerkt met hulpkasten die gemakkelijk bereikbaar zijn,
- zij dienen voor alle ouderen/bejaarden vrij toegankelijk te zijn, b.v. voor invalide personen met rolstoel,
- lokaal dient geschikt te zijn voor de activiteit/rustig werken (groot genoeg),
- de hulpkast dient centraal gelegen te zijn b.v. in groot woongebied voor ouderen,
- de hulpkast dient op zichzelf een sociale functie te hebben voor verschillende groeperingen met verschillende leeftijds-kategorieën (naar ons idee is dienstencentra te kategoriaal) te denken valt aan buurthuizen of andere centrale ontmoetings-plaats,
- zo mogelijk dient het totaal uitnodigend te zijn voor de deelnemer aan de activiteit en middelen te bevatten voor de activiteit.

Een aantal van de bestaande hulpposten voldoet niet aan de uitgangspunten en zouden in te toekomst verbeterd dienen te worden. Met name op de punten van bereikbaarheid, comfort en gezelligheid en grootte zou in de toekomst dringend aandacht verdienen.

Steunposten; steeds meer blijkt er noodzaak te zijn aan steunposten die vnl. als taak hebben het verlenen van individuele dienstverlening, ondersteuning van het vrijwilligerswerk en het zijn van een informatie/dokumentatiepunt. Voor een goed functioneren van vooral het plaatselijk werk is van essentieel belang dat de 4 raden voor bejaardenwerk en hun werkgroepen, die dichtbij de ouderen werkzaam zijn, een vast punt hebben en van daaruit een optimale begeleiding en advisering krijgen.

Voor de onderlinge uitwisseling, garandering van de middelen op regionaal nivo, (beheer hulpposten, centrale administratie, personeel, spreekbuis naar overheid) is er het regionale buro. Op het ogenblik wordt er aan een konkrete uitwerking van dergelijke steunposten gewerkt.

In Kaatsheuvel komt zo'n steunpost in de oude St.Janshof (eind 1980) en in Dongen wordt gewerkt aan een ander gebouw voor het regionaal buro, waarbij aparte ruimten worden gereserveerd voor de steunpost bejaardenwerk Dongen.

Hoofdstuk 4. Het funktionieren van de 4 plaatselijke raden.

Algemeen.

In het eerste hoofdstuk heeft u kunnen lezen dat de raden bijna allen een eigen voorgeschiedenis hebben en dat initiatief tot oprichting van een raad van zowel overheid als partikulier initiatief afkomstig is.

Blijkbaar is er toen al behoefte geweest aan een samenwerking van ouderenbonden en instellingen op het terrein van bejaardenwerk op lokaal nivo.

Het funktionieren van de raden is pas goed op gang gekomen toen in oktober 1974 de voorlopige rijksbijdragereregeling dienstencentra van toepassing werd en er dus financiële middelen en een regionale beroepskracht ter beschikking komen. Het zorgdragen voor goede basis voorwaarden (sekretariaat, vast vergaderschema, afvaardiging van alle instellingen, agendering en notulering, rooster van aftreden, huishoudelijk reglement, begrotingen, jaarrekeningen) is de start geweest van een toekomstig effectief werken. Dit heeft vele uren en vergaderingen gekost (misschien meer dan nodig was) en heeft het voor een aantal afgevaardigden, vooral zij die hun tijd hard nodig hadden, weinig aantrekkelijk gemaakt.

Niet alle raden hebben een zelfde ontwikkeling doorgemaakt en heeft eenzelfde samenstelling, (bestuurder, werkers, niet alle instellingen aanwezig). Zo gebeurt het dat enkele raden zich langzamer ontwikkelden en andere sneller. De ene zich meer bezig houdt met beleidsmatige onderwerpen en andere meer met uitvoering van activiteiten.

Een en ander is erg afhankelijk van de inbreng van de afgevaardigden en instellingen. Doordat het deelnemen aan de raad een vrijwillige zaak is, is de vrijblijvendheid van opstelling van instellingen vaak groot.

Deze groei naar volwassenheid is hard nodig geweest temeer omdat als basisprincipe gold, dat een plaatselijke raad voor bejaardenwerk de verantwoordelijkheid draagt voor de ontwikkeling van het plaatselijk ouderenwerk en - beleid.

De raden dragen dus een zekere plaatselijke autonomie. Samenwerking in de regionale stichting geschiedt op het terrein van regionaal beleid, beheerstaken t.a.v. de akkomodaties, financiële middelen en personeel én het gezamenlijk overleg naar de plaatselijke overheid en C.R.M.

Ter plaatse moeten de doelstellingen van participatie, integratie en emancipatie en de uitvoering ervan voelbaar zijn voor de ouderen en hun belangen.

Taken.

Taken, die de plaatselijke raad ter beschikking staan, zoals ook aangegeven in art. 1c. van de ontwerp-rijksbijdrageregeling gekoördineerd bejaardenwerk (november 1979) zijn:

1. het koördineren van de uitvoering en het beleid van de voor de ouderen bestemde voorzieningen en activiteiten van de instellingen/organisaties.
2. aandacht te vragen bij de gemeenschap voor de positie van de ouderen en haar te betrekken bij het wegnemen van de belemmeringen en achterstanden t.a.v. het welzijn van ouderen.
3. te signaleren welke voorzieningen en activiteiten voor de ouderen ontbreken dan wel achterblijven.
4. het (doen) organiseren van sociale, sociaal kulturele, rekreatieve, vormende en voorlichtende activiteiten.

Bijna alle raden hebben in de periode van december 1974 t/m 1979 de volgende ontwikkelingen doorgemaakt.

1. het organiseren en verbeteren van het aantal rekreatieve en sociaal kulturele activiteiten in iedere woonkern.
2. het stimuleren, opzetten en verbeteren van extra murale hulpverleningen.
3. de discussie en advisering rondom de regionale indikatie-kommissies en daaraan verbonden hulpverlening.
4. het huisvestingsonderzoek vertalen in plaatselijke beleids-punten en er uitvoer aan geven.
5. de vorming en emancipatie.

In 2 raden wordt duidelijk gevraagd om een discussie rondom het funktioneren van een raad voor bejaardenwerk en haar positie en taak t.o.v. ouderen. Een beleidsplan wordt hierdoor nog noodzakelijker !

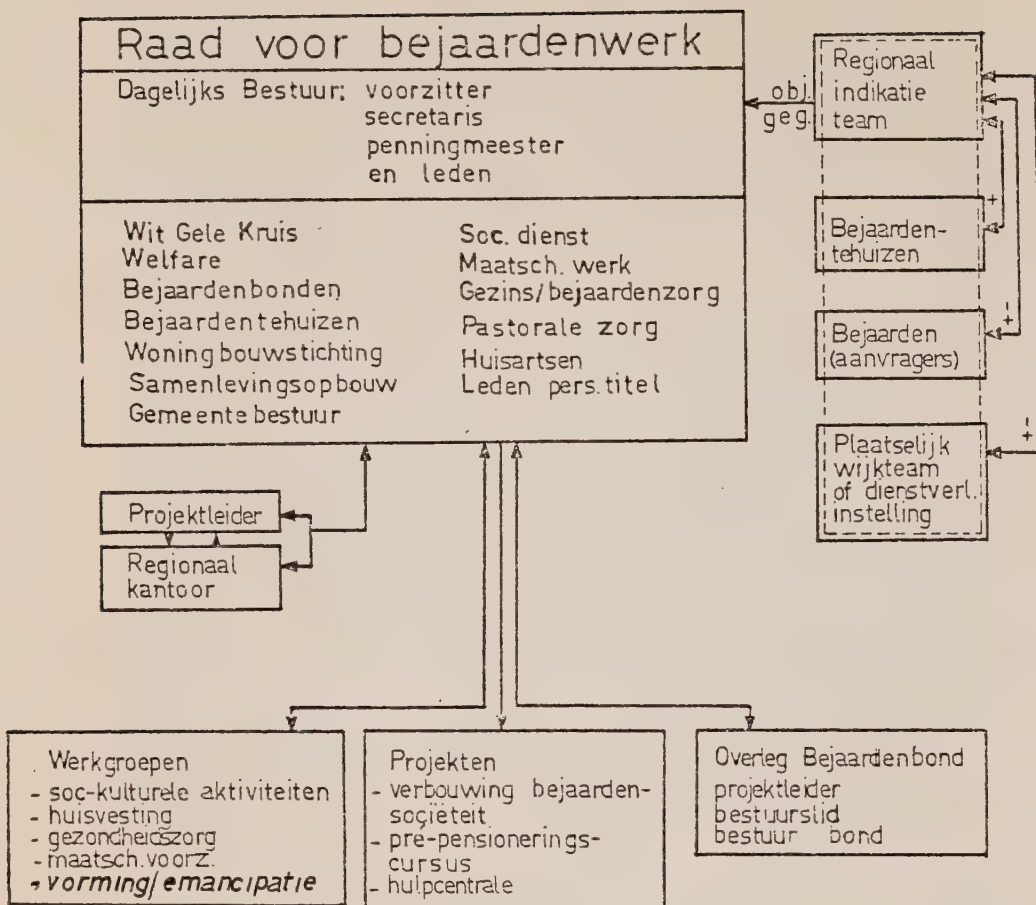
Werkwijze.

De raden voor bejaardenwerk zijn zo mogelijk samengesteld uit afgevaardigden (bestuurders of werkers) van instellingen / organen, welke op enigerlei wijze betrokken zijn bij het ouderenwerk. Tevens hebben zitting enkele onafhankelijke leden (op persoonlijke titel) die veelal in het dagelijks bestuur zitten. Gemiddeld zitten er zo'n 15 leden in de raad. Vergaderd wordt er om de ± 4 á 5 weken.

De samenstelling van de raden is per 1 januari 1980:

Dongen:

<u>Namens:</u>	<u>Afgevaardigde:</u>	<u>Naam:</u>
D.B. Gekozen	voorzitter	A.M.Th. v.Lieshout-Foet
Sociale dienst	sekretaris	G.S.M. Walboomers
Gekozen	penningmeester	P.Broeders
Gekozen	bestuurder	F.Buitelaar

Er zijn vier raden voor bejaardenwerk:

- een voor Gilze
- een voor Rijen
- een voor Dongen
- een voor Loon op Zand

plaatselijk nivo

vervolg Dongen:

<u>Namens:</u>	<u>Afgevaardigde:</u>	<u>Naam:</u>
A.B. Woningbouwver.	bestuurder	J.Schellekens
Huisartsen	werker	G.Sikkema, arts
Ouderenbond	bestuurder	J.A.Verharen
Gem. bestuur	bestuurder	Th.A.P.Leyten, wethouder
de Volckaert	bestuurder	H.J.M.Overbeek-Oomen
Kruisvereniging	bestuurder	M.Uijtenhaak-de Leeuw
Zonnebloem	bestuurder	S.S.Peeters-Budde
Hulpcentrale	bestuurder	M.v.Puijvelde
Bezoekdienst	bestuurder	J.Rombouts
Maria-oord	bestuurder	J.Bastiaansen
Ouderenbond	bestuurder	W.v.Kempen
Maatsch.werk /		
Gezinszorg	werker	C.Visscher
Ouderenbond	bestuurder	B.v.d.Nieuwenhuijzen
Ouderenbond	bestuurder	P.J.Kroot
-	notuliste	A.Visser-Broeders

Samenstelling raad voor bejaardenwerk Loon op Zand.

<u>Namens:</u>	<u>Afgevaardigde</u>	<u>Naam:</u>
D.B. Gekozen	voorzitter	J.Verschuren
Gekozen (m.i.v. 22 jan.1980)	voorzitter	K.Verschure
Gekozen	vice-voorzitter	J.Coehorst
Gekozen	sekretaris	A. de Brouwer
Gekozen	penningmeester	H.J.Lommen
Ouderenbond	bestuurder	E.Kuijpers-Snoeks
SABEKA	bestuurder	J.Borghuis
S.K.O.L.	werker	K.Langerwerf
Ouderenbond	bestuurder	W.v.Wezel

A.B. Kruisvereniging		
Kaatsheuvel	bestuurder	N.Aerts-v.Bergen
Gezinszorg	werker	F.v.Wezel
Maatsch.werk	werker	J.B.F. Scheepens
Kruisvereniging	werker	Zr.R.de Kort
Ouderenbond	bestuurder	J.v.d.Nieuwenhuizen
Stichting Bej. zorg Loon op Zand	bestuurder	E.Verschueren
Warme maaltijd- dienst	bestuurder	P.Cloin-den Boer
Gem.bestuur	bestuurder	G.Eijkemans, wethouder
Woningbouw- stichting	bestuurder	A.A.Breij

Samenstelling raad voor bejaardenwerk Gilze.

	<u>Namens:</u>	<u>Afgevaardigde:</u>	<u>Naam:</u>
D.B.	Gekozen	Voorzitter	W.H.Teeuwen
	Gekozen	sekretaris	R.Wijnen-Sponselee
	Gekozen	penningmeester	M.Cornelissen
	Ouderenbond	bestuurder	Q.Gosens

A.B.	Kruisvereniging	werker	Zr.Johanna v.Dijk
	Zonnebloem	bestuurder	Mevr.Blommers
	Hulpcentrale	bestuurder	M.Aarts-Klerx
	Huisartsen	werker	B.Starmans, arts
	Woningstichting/ Bej.huis Sint		
	Fransicus	bestuurder	C.v.Beijssterveld
	Ouderenbond	bestuurder	A.G.Metsaars
	Gezinszorg/ Maatsch.werk	werker	L.Reijnders
	S.K.W.	werker	R.v.d.Broek
	Welfare	bestuurder	M.Jacobs-Seebregts
	Pastores	werker	A.v.Beek
	Ouderenbond	bestuurder	A.M.Peeters-de Kort

Samenstelling raad voor bejaardenwerk Rijen.

	<u>Namens:</u>	<u>Afgevaardigde:</u>	<u>Naam:</u>
D.B.	Gekozen	voorzitter	B.J.M. Kin
	Gekozen	sekretaris	E.J.M. v. Loon
	Gekozen	penningmeester	A.J. v. Rossum
	Gekozen	bestuurder	L.A.J. Clercx
	Ouderenbond	bestuurder	Th.v.d.Boer

A.B.	Kruisvereniging	bestuurder	M.v.Arendonk
	Bejaardenoord		
	St.Petrus	werker	Zr.W.Adriaansen
	Pastores	werker	J. de Bruijn
	Kruisvereniging	werker	Zr.L.Boomaars
	Ouderenbond	bestuurder	J.Koyen
	Zonnebloem	bestuurder	A.J. de Lange
	Hulpcentrale	bestuurder	A.M.A. Leenders
	S.K.W.	werker	J Metsaars
	Gezinszorg/ maatsch.werk	werker	A.v.Toor
	Ouderenbond	bestuurder	P.J.Wouters
	Huisartsen	werker	A.M.v.Lemmen, arts

	Reg. stichting bejaardenwerk	reg. funktionaris	Drs.P.A.G. Vermijs

Dagelijks bestuur.

De raad voor bejaardenwerk kiest uit haar midden een dagelijks bestuur, waarvan de voorzitter meestal een lid op persoonlijke titel is. Er wordt naar gestreefd dat tenminste één dagelijks bestuurslid vertegenwoordiger is van de ouderenbond. Gewerkt wordt op dagelijks bestuursvergaderingen met besluitenlijsten. Vergaderd wordt gemiddeld om de 3 á 4 weken.

De werkgroepen.

Deze min of meer permanente werkgroepen zijn in principe werkgroepen van de raden. De werkgroepsamenstelling (+ 6 personen) bestaat dan ook veelal uit leden van de raden, aangevuld met "deskundigen" uit het veld. De bedoeling hiervan is om dichterbij de werkelijke problemen in het veld te geraken.

De werkwijze is als volgt: om de 3 á 4 weken worden bijeenkomsten belegd. Ter sprake komen dan aspecten, die het doel van de werkgroep raken. De problemen of signalen worden ingebracht vanuit de raad, de plaatselijke instellingen, de ouderen zelf of van de leden van de werkgroep. Meestal wordt dan een urgentie-volgorde vastgesteld, welke punten het eerst uitgediept of onderzocht worden. In dit overleg worden dan voorstellen of plannen gemaakt, die alvorens uitgevoerd te worden, ter discussie gesteld worden in de raad. (zoals voorbereiding warme maaltijdvoorziening, bibliotheekvoorziening thuisgebonden bejaarden, voorlichtingscyclus).

Gestreefd wordt te werken volgens een 5-delige n.l. (gezondheidszorg, sociaal culturele activiteiten, maatschappelijke dienstverlening, huisvesting en vorming en emancipatie) en aan de hand hiervan werkgroepen te formeren.

De regionaal funktionaris fungeert als motor en informeert, begeleidt en adviseert deze. Momenteel zijn er zo'n 9 werkgroepen.

Projektgroepen.

Dit zijn groepen, die zich eenmalig en specifiek richten op één projekt. Vanuit de raden wordt het initiatief genomen een dergelijke projektgroep tot stand te brengen. Zo kunnen v.b. initiatiefgroep hulpcentrale i.o., bouwprojekt bejaardenwoningen St. Janshof, voorbereiding cursus pensionering een projekt genoemd worden. Als een voorziening door de projektgroep tot stand gekomen is, zoals b.v. een hulpcentrale, heft het zich op.

Het overleg met de ouderenbonden is de laatste jaren steeds belangrijker geworden. Meer en meer wordt gewerkt via de lijn van de integratie, participatie, maar vooral aan de emancipatie. Niet alleen voor een goed inzicht in de levende behoefte en wensen, maar vooral is het contact van belang voor het stimuleren en helpen naar meer bewustwording, verzelfstandiging en het mobieler maken van de ouderenorganisaties. Bijna in alle werkgroepen zijn ouderen vertegenwoordigd en gestreefd wordt naar een nog intensievere deelname.

Knelpunten.

- Het goed funktionieren van een raad t.b.v. het plaatselijk ouderenwerk wordt zeer bemoeilijkt doordat er veelal een slechte kommunikatie bestaat tussen de instellingen en de raad (veroorzaakt doordat informatie en afspraken over en weer blijkbaar niet doorkomen.)
- Er geen plaatselijk steunpunt aanwezig is van waaruit de werkgroepen, besturen, ouderen en vrijwilligers hun werkzaamheden kunnen verrichten.
- Het houden van o.a. spreekuren door een funktionaris in alle woonkernen is een tijdrovende zaak. De telefonische bereikbaarheid is onvoldoende.
- Eén regionaal funktionaris vraagt om een voortdurende omschakeling van raad naar raad, van kontakt naar kontakt.
- De vrijblijvendheid van deelname aan een raad verzwakt een gezamenlijk vastgestelde beleidslijn en de daaruit volgende uitvoering binnen de instelling/organisatie.
- Diskussie over specifieke onderwerpen is vaak moeilijk te voeren, omdat de deelnemers er in zitten vanuit een bepaalde hulpverlening en met een "eigen" deskundigheid.
- Gezien zijn beleidsvoorbereidende taak binnen de raad moet de regionaal funktionaris een veelheid van deskundigheden in zich verenigd hebben (huisvesting, maatschappelijke dienstverlening, gezondheidszorg, sociaal kulturele activiteiten en vorming/edukatie).

Hoofdstuk 5. Het functioneren van de regionale stichting.

Inleiding.

Na de oprichting van de regionale stichting eind 1974, begint een periode van opbouwen. Alhoewel de afgevaardigden elkaar in de voorbereidingsfase regelmatig zijn tegengekomen, is het toch moeilijk geweest in regionaal verband één weg te vinden voor een snelle ontplooiing van het ouderenwerk. De voorlopige rijksbijdrageregeling dienstencentra geeft weinig houvast hoe gekoördineerd bejaardenwerk eruit moet zien en welke konkrete taken zij heeft, naast het moeilijke begrip koördinatie.

Ook zijn de richtlijnen waarlangs gewerkt moet worden nooit duidelijk vanuit het ministerie van C.R.M. aangegeven. Het is een periode van "zoeken in de woestijn" geweest.

De opbouwfase heeft dan ook bijna 3 jaren moeten duren (half '77).

Een principe is voor de stichtingsleden van begin af aan duidelijk geweest, de werkelijke verantwoordelijkheid en uitvoering moet zo dicht mogelijk bij de ouderen liggen, dus plaatselijk.

Formeel ligt de rechtspersoonlijkheid en eindverantwoording bij de stichting.

Daarom is het zaak geweest de plaatselijke raden zo snel mogelijk tot ontwikkeling te brengen, wat voor de regionale stichting betekent zorg te dragen voor voldoende basisvoorwaarden. Daar eerst een aksent komt te liggen bij het opzetten van een aantal rekreatieve en sociaal kulturele activiteiten, moeten geschikte akkomodaties gehuurd worden en als hulppost ingericht worden. Andere voorwaarden zijn: de opstelling van deelbegrotingen, exploitatierekeningen, balansen etc. een aantal financiële afspraken maken met de centrumgemeente (financiële verhoudingen nota), opzetten van een boekhoud-administratie en regionaal sekretariaat. Ook geregeld dient te zijn een goede informatiedoorstroom naar de plaatselijke raden en de serviceverlening vanuit het regionaal bureau.

Eigen werkkader.

Tegelijkertijd moet het regionaal bestuur werken aan een eigen kader waarbinnen het zich kan ontwikkelen. Weliswaar een periode die korter duurt, dan die van "het zorgdragen van voldoende plaatselijke basisvoorwaarden", maar een zeer taaie periode voor de bestuursleden en regionaal functionaris. Statuten moeten aangepast worden aan subsidievoorwaarden van C.R.M. en aan de nieuwe regionale samenwerking, de taken en werkwijze van het bestuur moet worden vastgelegd, het opstellen van huishoudelijk reglement en rooster van aftreden, afspreken wat dient plaatselijk, wat regionaal behandeld te worden, kennismaking met gemeentebesturen, bekendheid geven aan het gekoördineerd bejaardenwerk, personele regelingen/pensioen, rechtspositie, salariëring, aantrekken administratieve kracht.

Voor een aantal bestuursleden is het zeer complex en moeizaam moeten gaan, daar deze zitting hebben in zowel het algemeen- en dagelijks bestuur van de plaatselijke raad en alswel in het algemeen en dagelijks bestuur van de regionale stichting. Een konsekwentie van een opbouw van onderaf. Langzamerhand beginnen de diskussies over de inhoudelijke problematieken van de ouderen en hun ouderdom de boventoon te krijgen. Hier begint het belang van het voeren van een regionaal ouderenbeleid en onderzoek naar voren te komen. Onderwerpen zoals de effecten van een indikatiekommissie (ex. art. 6j) naar tehuizen (7%) en de dienstverlening (lacunes. Zie verder hoofdstuk VII), de vraag naar een behoefteonderzoek naar de intra- en extra-murale voorzieningen. (Zie verder het hoofdstuk XI, huisvestingsrapport Oud worden... goed wonen), behandeling N.F.B. nota gekoördineerd bejaardenwerk, regionaal beleid warme maaltijddiensten, 20% - 80% problematiek, wie is verantwoordelijk?, provinciale discussie-nota welzijnsbeleid voor ouderen, opzet van een regionale organisatie van de hulpverlening na indikatiestelling. Problemen, die dergelijke diskussies en beleid voortbrengen is m.n. die van de terugkoppeling naar de plaatselijke raden en weer terug. Niet overal wordt er evenveel aandacht gegeven of wordt het belang ervan ingezien. Ook kost het nogal wat tijd.

Wethoudersoverleg bejaardenwerk "Midden Brabant West".

De konsekwenties van het voeren van een regionaal beleid en vooral ten aanzien van een effectieve uitvoering ervan, zijn vanzelfsprekend, dat overleg gevoerd moet gaan worden met de gemeentebesturen, ministerie van C.R.M. in stadsgewestelijk en provinciaal verband.

In aanvang is dit vooral geweest met de centrumgemeente Dongen echter aangezien het hier ook verantwoordelijkheden betreffen van de twee andere gemeentebesturen, ook met deze. In 1977 is door de regionale stichting bevorderd, samen met wethouder dus Fossé, dat er een wethoudersoverleg bejaardenwerk Midden Brabant West tot stand komt. Dit is een kollege van wethouders van de deelnemende gemeenten met bejaardenwerk in hun portefeuille.

Met het provinciaal kontaktburo van C.R.M. (in de persoon van de heer Th. de Wijs) wordt ook een overlegsituatie gekreërd).

Andere aksenten.

De visie op het ouderenwerk begint langzamerhand andere aksenten te krijgen (1977-'78). In de eerste jaren van ontwikkeling staan de zorgfuncties centraal. Het bevorderen van een zo zelfstandig mogelijke woon- en leefwijze (zorgdragen voor voldoende vrijetijdsaktiviteiten en hulpverlening in de woonkernen) wordt aangevuld met een meer maatschappelijke doelstelling.

Ouderen moeten meer mogelijkheden krijgen te integreren, te participeren en vooral bewuster te worden in hun samenleving. Door de organisatieopbouw, de ingebouwde dubbel-struktuur en de regionaal funktionaris bestaat er bijna automatisch een intensieve wisselwerking van standpunten, opvattingen en ideeën tussen regionaal nivo en plaatselijk nivo. Dit heeft zeker stimulerend gewerkt naar zowel plaatselijke als regionale ontwikkeling toe.

Nieuwe taken.

Vanuit de plaatselijke situaties komen er na de eerste groeifase vooral vragen naar de stichting toe in de sfeer van de kwalitatieve verbetering van basisvoorwaarden en advies en informatie.

Drie taken worden opgenomen:

1. Verdere uitdieping van de beheerstaak (hulpposten, financiën en personeel),

2. kommunikatie en informatie,

3. de regionale koördinatie en begeleiding,

In de loop van '77, '78 en '79 worden b.v. zaken geregeld zoals aanvragen indienen bij het Koningin Julianafonds, degelijke instructie.materialen aangeschaft, kundige docenten, hulpposten verbeterd of vervangen, een plaatselijk betere financiële organisatie (waarbij meer de ouderen betrokken zijn), een broodnodige aanvraag (april 1977) voor een tweede funktionaris, administratieve versterking (door een kracht aan te nemen in D.S.W. verband).

Met name de advisering en begeleiding van raden en werkgroepen vragen om meer beroepsmatige ondersteuning.

Met de opzet van een centrale administratie wordt het inzicht regionaal en plaatselijk sneller en gedetailleerder verkregen. De penningmeesters worden ontlast en de raden kunnen beter de vinger op de financiële pols houden.

Ten behoeve van de kommunikatie wordt ook de serviceverlening van het regionaal buro aan o.a. de sekretariaten uitgebreid.

De regionale koördinatie krijgt in deze tijd meer gestalte. De 5 centrale warme maaltijddiensten, de gespreksgroepen, de regionale vrijwilligerskursus, het regionaal penningmeesters-overleg en de regionale coaching en koördinatie van de kontaktpersonen van de plaatselijke hulpverlening na indikatiestelling (zie hoofdstuk VII) zijn hiervan voorbeelden.

Het beleidsmatig denken wordt in 1979 beïnvloed door de bredere kijk op het ouderenwerk en wie tot de groep ouderen behoren (niet alleen de ouderen boven de 65). Agendapunten zijn geweest de voorbereiding op de pensionering en het noodzakelijke beleidskader, de verhouding W.A.O. / W.W.-ers en ouderen.

Het sociaal cultureel plan, de rijksbijdrageregeling gekoördineerd bejaardenwerk en de sociaal culturele activiteiten van ouderen.

De aktualisering van het huisvestingsrapport Oud worden ..... Goed wonen (hoofdstuk XI) en de status van de stichting (regionaal projekt, de kwalitatieve en kwantitatieve personeelsbezetting).

Het overleg naar de overheid is uitgebouwd en in provinciaal opzicht is de stichting lid geworden van de Noord Brabantse vereniging van stichtingen en daarmee een communicatie-lijn hebbende naar het provinciaal welzijnsberaad voor ouderen en landelijk platform gekoördineerd bejaardenwerk.

Taken:

Uit de ontwikkelingen en praktijk zijn er een aantal duidelijke taken voor de regionale stichting te onderscheiden en wel:

- a. het scheppen van voorwaarden om de doelstelling plaatselijk van het ouderenwerk te realiseren.
(beheerstaken op het terrein van akkomodaties, middelen, financiën en personeel).
- b. Het voeren van een regionaal beleid en het doen van onderzoek.
- c. Het zorgdragen voor een optimale communicatie tussen de plaatselijke raden onderling en tussen de raden en de regionale stichting en overheid e.a.
- d. Het plegen van overleg en het spreekbuis zijn voor de plaatselijke raden naar gemeenten en C.R.M. en organisaties zoals de W.M.D. (werkgeversorganisatie) en de vereniging van stichtingen bejaardenwerk.

Werkwijze.

Regionaal nivo.

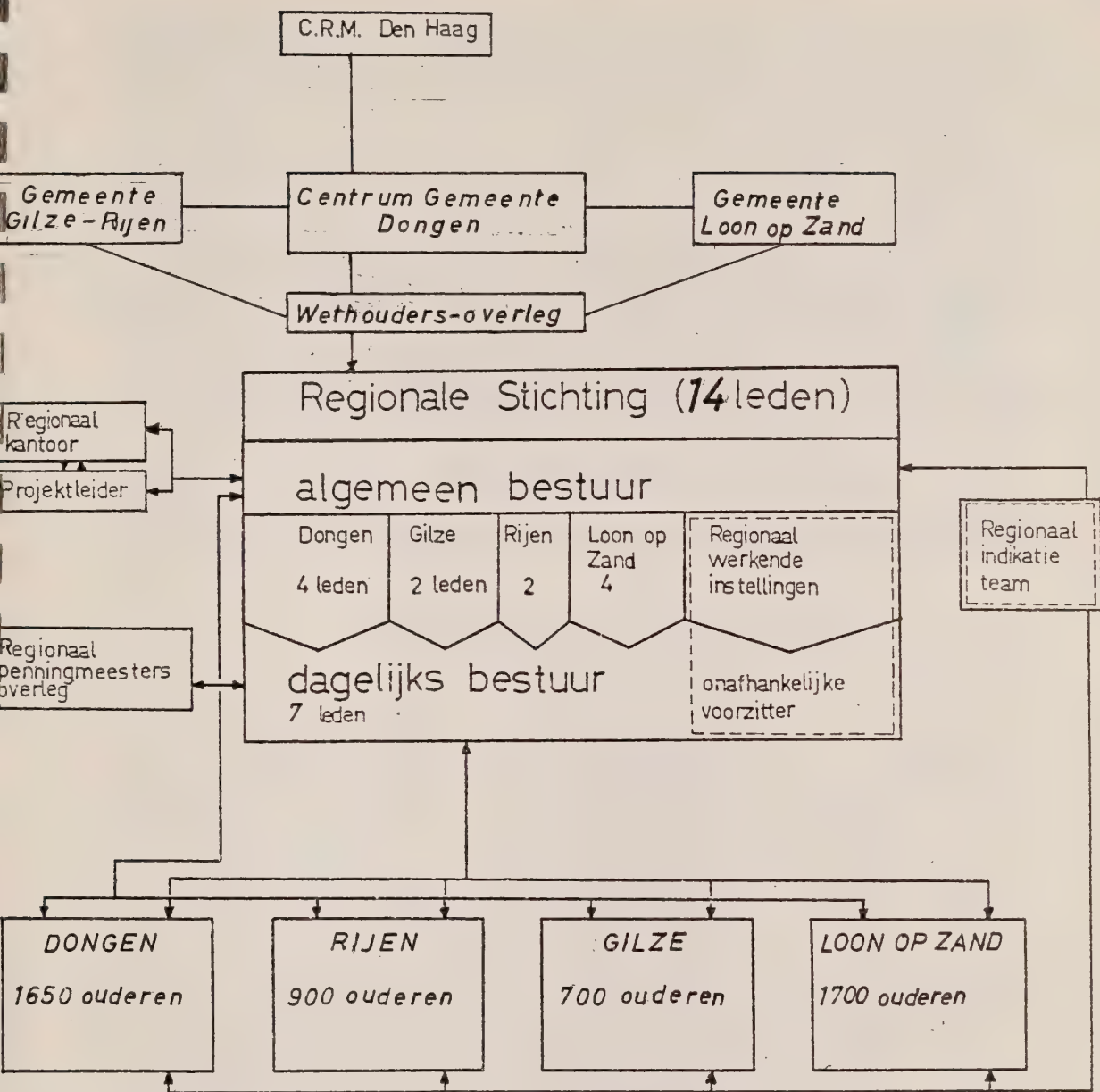
De regionale stichting is het samenwerkingsorgaan van de 4 raden voor bejaardenwerk en bezit de rechtspersoonlijkheid. Het plaatselijk bejaardenwerk ligt bij de 4 onderscheiden raden, echter het regionaal beleid is een verantwoordelijkheid van de stichting.

Algemeen bestuur.

Iedere raad vaardigt 2 of 4 leden af naar de regionale stichting. In totaal dus 12 (2 uit Gilze, 2 uit Rijen, 4 uit Dongen en 4 uit Loon op Zand). Verder zijn de sekretaris en voorzitter op persoonlijke titel benoemd en zijn vertegenwoordigers van regionaal werkende instellingen (binnen het werkgebied) te benoemen als lid.

Geregeld komt het algemeen bestuur bijeen (zo'n 7 keer per jaar).

De raden voor bejaardenwerk hebben de mogelijkheid via hun afgevaardigden plaatselijke aangelegenheden aan te spelen die een bovengemeentelijke aanpak behoeven.

Raden voor bejaardenwerk

regionaal nivo

Ook de plaatselijke vragen, meningen en opvattingen kunnen dan ingebracht worden. Daarnaast is het aan de afgevaardigden, om de besproken onderwerpen en afspraken in de plaatselijke raad terug te brengen.

Dagelijks bestuur.

Het dagelijks bestuur bestaat uit een voorzitter, sekretaris, penningmeester en 4 leden. Deze worden gekozen door het algemeen bestuur. Gestreefd wordt dat het dagelijks bestuur zo representatief mogelijk is voor de plaatselijke raden voor bejaardenwerk. Vanuit iedere raad wordt dan ook minstens een dagelijks bestuurslid afgevaardigd.

Dit tevens om een gewenste "dubbele" kommunikatielijn te verkrijgen naar het plaatselijk bejaardenwerk (algemeen bestuur raad voor bejaardenwerk; dagelijks bestuur raad voor bejaardenwerk).

Het is een wens, dat de voorzitter geen direkte binding heeft met de plaatselijke raad (onafhankelijk en oog voor alle belangen).

Het dagelijks bestuur vergadert gemiddeld om de 3 weken (zo'n 11 maal per jaar).

Bestuurssamenstelling per 1 januari 1980.

<u>Namens:</u>	<u>Afgevaardigde:</u>	<u>Naam:</u>
D.B. Gekozen	voorzitter	Mr.W.G.J.Leussink
Gekozen	sekretaris	C.A.I. Oomen
Afgev.Dongen	penningmeester	G.S.M. Walboomers
Afgev. Dongen	bestuurder	A.M.T.v.Lieshout-Foet
Afgev. Loon op Zand	bestuurder	J.J.M.Verschuren
Afgev. Gilze	bestuurder	W.H.Teeuwen
Afgev. Rijen	bestuurder	A.J. van Rossum

A.B. Afgev. Dongen	bestuurder	J.Verharen
Afgev. Dongen	bestuurder	F. Buitelaar
Afgev. Loon op Zand	bestuurder	A. de Brouwer
Afgev. Loon op Zand	bestuurder	E.Kuijpers-Snoeks
Afgev. Loon op Zand	bestuurder	H.Lommen
Afgev. Gilze	bestuurder	Q.Gosens
Afgev. Rijen	bestuurder	L.A.J.Clercx
-	notuliste	A.M.v.d.Noort-v.Ganzewinkel

Regionaal funktionaris		Drs.P.A.G. Vermijs
<u>Adviseurs:</u>		
G.I.M.D.		Drs.A.F.v.d.Aker
Gerontologisch centrum Nijmegen		Drs.P.Remmerswaal

Knelpunten.

Het is vaak moeilijk voor plaatselijke afgevaardigden om tegelijkertijd regionaal en plaatselijk te denken en te handelen.

De betrokkenheid bij de regionale problematiek is daarom veelal verschillend en heeft z'n invloed op een regionaal beleid.

In de kommunikatieve sfeer liggen de vragen in het vlak van: wanneer en welke plaatselijke problemen moeten regionaal ofwel plaatselijk ingebracht worden ?, de afspraken worden niet volledig teruggekoppeld naar een plaatselijke raad en de vergaderingen sluiten niet op elkaar aan.

De opbouw van onderaf, de piramidebouw, geeft aan een aantal bestuurderen een overbelasting in taken en functies.

Hoofdstuk 6. De financiële, administratieve en personele organisatie.

De financiële opzet.

In de beginperiode is de gehele financiële organisatie van stichting en raden nogal amateuristisch van opzet geweest. Een enkevoudige boekhouding en gedecentraliseerd. Wat inhield, dat iedere raad, c.q. penningmeester een eigen boekhoudkundige administratie voert en een eigen bankrekening heeft. Dit heeft naast een enkel voordeel, vele nadelige punten opgeleverd. Om er enkele te noemen:

- het is een extra belasting voor de plaatselijke penningmeester om naast het bestuurder zijn ook het financieel uitvoerende werk te moeten doen.
- Iedere plaatselijke boekhouding is op een geheel eigen wijze opgezet en is niet uniform.
- Er ontstaan problemen rondom de liquiditeit van de afzonderlijke raden. In de eerste raad zijn tekorten in de andere overschotten.
- De jaarrekeningen en begrotingen kunnen nooit tijdig gereed zijn en samengevoegd worden tot een regionale rekening / begroting.
- Voor het verifikatieburo voor nederlandse gemeenten, onze akkountant is het onmogelijk een sluitende controle uit te voeren.

Een centrale administratie zal een oplossing moeten gaan bieden.

Regionaal penningmeestersoverleg.

Naast bovenstaande problemen, zijn er vele vragen rondom de financiële begeleiding en het dragen van financiële verantwoordelijkheid van de ouderen ter plaatse, de interpretatie van de richtlijnen van C.R.M. (waaronder de eigen bijdrage, te subsidiëren activiteiten), de huisvestingskosten van de hulpposten, de aanschaf van instruktie-middelen en de wijze van afschrijven, etc.

Al spoedig wordt een regionaal penningmeestersoverleg gekreëerd (1976) ten behoeve van een goede financiële afstemming en het maken van zowel plaatselijke als regionale afspraken. Het overleg is een officiëel orgaan van de regionale stichting en besluiten worden formeel bekrachtigd in het regionaal bestuur. Aan het overleg nemen deel de 4 plaatselijke penningmeesters, de regionaal penningmeester, de regionaal funktionaris, de financieel medewerkster en de akkountant (adviseur). Vanaf 1976 wordt er per kwartaal bijeenkomsten belegd, enigszins afgestemd op de tijdstippen, dat begrotingen, jaarrekeningen en exploitatieoverzichten van de 5 warme maaltijddiensten ingediend moeten worden.

Centrale administratie.

Per 1 januari 1978 wordt een centrale administratie ingevoerd, die alle vier plaatselijke boekhoudingen en de regionale boekhouding samenbrengt in één boekhoudsysteem (doorschrijfsysteem). Alle activiteiten, huisvestingsposten, organisatie-

kosten, personeelskosten worden in een codesysteem ingebracht. en iedere post krijgt per raad zijn eigen kodenummer. De administratieve kracht op het regionaal buro, krijgt de uitvoerende verantwoordelijkheid te dragen.

Uitgangspunt bij deze opzet blijft, dat de plaatselijke raad/penningmeester verantwoordelijk blijft voor de eigen begroting en de uitgaven.

De opzet is als volgt:

De rekeningen van activiteiten e.d. komen voor goedkeuring binnen bij de plaatselijk penningmeester. Deze geeft d.m.v. een stempel, waarin vermeld datum, kodenummer, akkoordbevinding, welke plaatselijke raad, aan hoe deze rekeningin de centrale administratie verwerkt moet worden. Na deze opgestuurd (periodiek) te hebben, wordt deze verwerkt en betaald via één centrale rekening. De regionaal penningmeester ondertekent de betalingsopdrachten. Maandelijks krijgen de plaatselijke penningmeesters, plaatselijke overzichten, waarin opgegeven staat de begrotingsbedragen per post en de tot die datum uitgegeven bedragen. Op deze wijze kan de plaatselijk penningmeester de exploitatie op de voet volgen.

Andere overzichten, zoals die van de sociaal kulturele activiteiten, inventarissen, afschrijvingsschema, exploitatieoverzichten van de 5 warme maaltijddiensten e.d. worden ook door de financieel administratieve kracht verzorgd.

Gezien de zwaarte van de taakinhoud en de vereiste financieel administratieve kwalifikaties is de functie-omschrijving, het vereiste opleidingsnivo en daarmee de salarisschaal, volgens de salarisregeling gekoördineerd bejaardenwerk, te laag ingeschat.

Administratie warme maaltijddienst.

De administratie van de 5 warme maaltijddiensten geschiedt centraal. Dit gebeurt vooral om praktische redenen. Het ophalen van de maaltijdgelden geschiedt aan de deur. Ouderen kunnen nog moeilijk overgaan om per bank te betalen en verder is het een goede gelegenheid om eventuele signalen/vragen van ouderen op te vangen. Ook willen de bezorgers direkt hun vervoerskosten betaald hebben.

De 5 boekhoudingen geschieden wel volgens een uniforme opzet. De opstelling van de kwartaaloverzichten, jaarrekeningen en begrotingen geschieden op het regionaal buro. Voorts zijn er per kwartaal bijeenkomsten belegd met de 5 koördinatoren van de warme maaltijddiensten teneinde o.a. financiële advisering en begeleiding te geven.

De financiële controle geschiedt door de akkountant van de stichting.

Het regionaal buro.

Na enige omzwervingen werd het buro op 1 augustus 1975 gevestigd op het adres, Tramstraat 32 te Dongen. Het buro heeft een uitgebreide taak en dient als centrale basis voor het werkgebied.

In de nabije toekomst zal getracht worden steunburo's in te richten die enkele uren per week bezet zijn voor spreekuren en specifieke plaatselijke problemen. Voorts wordt momenteel gewerkt aan een groter gebouw in Dongen als nieuw regionaal brandpunt.

Funkties en service regionaal buro.

Bijeenkomsten en vergaderingen.

- voorkamer is kantoorruimte en wordt in de avonden gebruikt door de Hulpcentrale,
- achterkamer is vergaderruimte en geschikt voor + 15 personen,
- de zijkamer wordt gebruikt als buro voor 3 medewerkers.

Informatie- en dokumentatiesteunpunt.

Er wordt zoveel mogelijk getracht relevant materiaal te verzamelen die betrekking hebben op de ouderenproblematiek t.w. over en van:

- alle instellingen en groeperingen, die werkzaam zijn in het rayon en direkt of indirekt het ouderenwerk raken (jaarverslagen, beleidsnota's, activiteiten etc.),
- alle relevante aspecten van het ouderenwerk, zoals huisvesting, opnamebeleid, warme maaltijd, vrijwilligerswerk etc,
- van overheidswege (provincie, provinciaal opbouworgaan en C.R.M.) nota bejaardenbeleid, richtlijnen, landelijke statistische gegevens, prov. nota welzijnsberaad voor ouderen, nota ouder worden .... zonder erg.
- nodig om te voldoen aan een optimale individuele dienstverlening aan de ouderen (bijstand, verzekeringen, huursubsidie, voorlichting etc.),
- buiten de regio werkende instellingen zoals gelijkwerkende stichtingen, welzijnsinstellingen, GIMD. ouderenbonden etc.,
- onderzoekrapporten, enquêtes en konklusies van anderen op het gebied van het ouderenwerk,
- een knipselboek van alle artikelen die betrekking hebben op het ouderenwerk of het ouderenwerk raken.

Tijdschriften en andere literatuur:

Om een beter inzicht te krijgen en de deskundigheid te bevorderen zijn op het buro de belangrijkste tijdschriften en boeken aanwezig die betrekking hebben op het ouderenwerk. Gelegenheid tot bruikleen is aanwezig voor ieder die zich ervoor interesseert.

Centrale registratie.

Op het regionaal buro is de ouderen karthotheek van Dongen aanwezig, de andere worden in de desbetreffende plaats bewaard. Er wordt naar gestreefd de nieuwe gegevens en mutaties maandelijks te verwerken.

Ook wordt de registratie van de algemene bezoekdienst door de administratie bijgehouden.

De derde registratietaak is die van de dienstverleningen na indikatiestelling en het doorspelen van de adviezen naar de 5 plaatselijke kontaktpersonen. Uit deze gegevens kunnen de beleidsgegevens worden verzameld t.b.v. de plaatselijke raden.

Centraal adressenbestand (sociale kaart).

Er is een zo volledig mogelijk adressenbestand opgezet. Het geeft een overzicht van alle instellingen en organisaties die het ouderenwerk raken per gemeente.

Administratieve servicefunctie.

Ten behoeve van het plaatselijk ouderenwerk kan in overleg type- en ander administratief werk gedaan worden, met name voor sekretariaten of werkgroepen die zelf niet over de mogelijkheden beschikken dit zelf uit te voeren.

Verder wordt er medewerking gegeven aan de verzorging van folders, informatieblaadjes e.d. lay-out, achtergrondinformatie etc. Tegen een redelijke vergoeding kan men ook gebruik maken van het stencil- en / of kopiëerapparaat.

Advies- en uitvoeringsfunctie.

Iedere instelling, groepering die het ouderenwerk raken kan hulp en advies krijgen van het regionale bureau, b.v.:

Advies: vrijwilligerswerk, bouw bejaardenwoningen/tehuizen,
ontspanningsmiddagen, opname verzorgingstehuizen,
warme maaltijd, werkwijze organisatie (pl.raad),
onderzoekingen,

Uitvoering:

voorbereiding beleid, plannen jaarprogramma
uitvoering beleid, begrotingen,
behoeftepeiling, jaarverslag(en),
rekening en verantwoording,

Hulp bij uitvoering:

veldwerkerskontakt, bevordering samenwerking organi-
werven van vrijwilligers, saties en begeleiding
uitvoeren van onderzoeken,
opname adviesteam,
plannen en opzetten van activiteiten (activiteiten-
begroting),
verdere verbetering van bestaande activiteiten,
werkgroepen ouderenwerk,
publiciteit.

Individuele dienstverlening.

In een gebied met ruim 5.000 ouderen, die verspreid zijn over een 10-tal woonkernen moet er een mogelijkheid zijn, voor persoonlijke moeilijkheden en vragen ergens terecht te kunnen. Een spreekuur in iedere woonkern is praktisch een onhaalbare kaart, gezien de personeelsbezetting.

Het streven is naar steunposten per grote woonkern, waarin deze spreekuren t.b.v. de individuele dienstverlening kan plaatsvinden.

In Dongen worden via het regionaal buro maandelijks zo'n 30-tal individuele vragen en problemen van ouderen behandeld en getracht tot een oplossing te brengen.

De huidige personeelsbezetting.

De regionaal funktionaris, medewerkers en regionaal buro staan onder direkte verantwoordelijkheid van de regionale stichting en kunnen werkzaamheden uitvoeren ten behoeve van de plaatselijke raden.

De regionaal funktionaris, heeft de leiding en houdt nauw kontakt met het dagelijks bestuur. Hij woont in de regel zowel de dagelijks- als algemeen bestuursvergaderingen bij.

De bezetting op dit moment is als volgt: Drs. P.Vermijs, regionaal funktionaris, Mevrouw J.Damen-v.Gils, financiële administratie (part-time), Mevrouw R.v.d. Geijn-Beenakkers, administratief medewerkster (vanuit de D.S.W.), de heer E. de Braal, medewerker in tijdelijke dienst (tot 1 oktober 1980 middels een W.V. maatregel) en de heer J.Beelen, stagiaire-medewerker (vanuit de M.B.O. - S.D.).

De werkzaamheden van de regionaal funktionaris.

De werkzaamheden van de funktionaris hebben zich in de tijd ontwikkeld op drie nivo's t.w. plaatselijk, regionaal en boven-regionaal.

boven regionaal spitsen de werkzaamheden zich toe tot het overleg voeren binnen het distriktoverleg bejaardenwerk, Noordbrabantse vereniging van stichtingen, gemeentebesturen en provincie. De taken liggen vooral op het terrein van de beleidsvoorbereiding en uitvoering. De organisatorische koördinatie is hierbij de belangrijkste taak (waaronder te verstaan overleg/afspraken in de voorwaardenschepende sfeer t.b.v. het ouderenwelzijn).

regionaal liggen de belangrijkste taken op het terrein van
a. de beleidsvoorbereiding en uitvoering,
b. begeleiding informatie en advisering en
c. onderzoek en voorlichting.

Konkrete taken onder (a) zijn de organisatorische koördinatie, vooral binnen de regionale stichting, tussen de plaatselijke overheden én stichting en in regionaal overlegsituaties, management inhoudend bewaking van de service regionaal buro, beheer van hulpposten, behartigen personeelszaken en tenslotte de administratie betreffende o.a. bewaking registratietaken, toezicht en verantwoording t.a.v. de centrale administratie, opstellen van de financiële jaarstukken.

Konkrete taken t.a.v. (b) zijn o.a. het begeleiden van de regionale overlegsituaties zoals warme maaltijddienstenoverleg, penningmeestersoverleg, regionale gespreksgroepen etc., het begeleiden en adviseren van de regionale stichting en het organisaeren en begeleiden van regionale projekten zoals de regionale vrijwilligerskursus en de kadervormingskursus.

Konkrete taken t.a.v. (c) zijn doen van konkrete onderzoeken zoals ouderenhuisvestings, analyse van de dienstverleningsgegevens na indikatiestelling, de samenwerking in de 1e lijnszorg Dongen en het zorgdragen voor voorlichting via pers en het uitbrengen van voorlichtingsboekjes-folders.

plaatselijk liggen wederom de werkzaamheden in de sfeer van (a) beleidsvoorbereiding en uitvoering, nauw geliëerd aan de plaatselijke raden voor bejaardenwerk. (b) de begeleiding, informatie en advisering en (c) de voorlichting. Dit betekent, dat vooral de organisatorische koördinatie en de praktische organisatie (waaronder te verstaan de koördinatie in het direkte werkveld d.m.v. bemiddeling, verwijzing, initiatief stimulering t.a.v. konkrete activiteiten en dienstverleningen) konkrete taken zijn in het plaatselijk werken. De werkkaders voor deze taken zijn m.n. de 4 raden voor bejaardenwerk, de werkgroepen, de projektgroepen, overleg met de ouderenbonden en de plaatselijke overheid en instellingen.

Knelpunten.

- Binnen een groot aantal werkkaders worden een aantal taken zoals gespreksleiding, verslaglegging uitvoering noodgedwongen verenigd in de regionaal funktionaris.
- Een overvloed aan informatie moet van plaatselijk nivo naar regionaal nivo door funktionaris worden overgebracht en omgekeerd. Hetzelfde geldt voor overbrenging ervan van werkkader naar werkkader.
- Ten gunste van een zo optimaal mogelijke voorlichting en advisering moet op de terreinen van huisvesting, maatschappelijke dienstverlening, gezondheidszorg, sociaal kulturele activiteiten en vorming en emancipatie de funktionaris goed geïnformeerd en kundig zijn en dat is niet (altijd) mogelijk.
- Er bestaan op de 3 nivo's van werken een veelheid en diversiteit aan overlegsituaties en kaders, wat tot een versnippering van werkzaamheden van een funktionaris leidt.
- De uitvoerende werkzaamheden vooral op het gebied van de sociaal kulturele activiteiten zijn tijdrovend en weinig efficiënt. Daarbij spelen vaak nog de problemen van de vrijblijvende opstelling van vrijwilligers, die plotseling om een inspringen van de funktionaris vraagt.

Hoofdstuk 7. De regionale indikatiekommissie „Midden Brabant West” en de hulpverlening na indikatiestelling.

Totstandkoming regionale indikatiekommissie.

De direkte impuls voor de stichting om de regionale indikatiekommissie "Midden Brabant West" mee te helpen tot stand te brengen, is het voornemen van de toenmalige staatssekretaris van C.R.M., W.Meijer om een commissie ex. artikel 6j. van de nieuwe wet op de bejaardenorden, middels een alg. maatregel van bestuur, vanaf 1 januari 1976 verplicht te stellen.

Een tweede aanleiding, naast die van de verplichtstelling, is geweest, dat de regionale stichting mogelijkheden krijgt, zowel regionaal als plaatselijk een van haar taken, de coördinatie op basis van de alg. maatregel van bestuur tot ontwikkeling te brengen t.a.v. de hulpverlening van de extra/intramurale instellingen.

In de ontwerp Rijksbijdrage-regeling gekoördineerd bejaardenwerk (nov.1979) staat deze taak onder art. 19a. specifiek vermeld.

Vanuit de 3 gemeentebesturen bereikte de stichting het verzoek over de opzet, samenstelling en schaalgrootte een advies uit te brengen. Om tot een gedegen advies te komen werd op 21 oktober 1975 een discussieavond o.l.v. P.Rijnja van de L.S.B., georganiseerd voor alle extra en intramurale instellingen en de overheden uit de regio. Twee vragen waren hier centraal; de wenselijke grootte van het werkgebied en onder welke voorwaarden én welke rol dienen de plaatselijke raden c.q. regionale stichting hierin te spelen.

Begin 1976 werden de discussies hierover opgezet in de raden voor bejaardenwerk en in maart 1976 kon aan de gemeente een gemeenschappelijk advies worden uitgebracht.

Dit advies hield in het kort in; een regionaal indikatieteam met eenzelfde werkgebied als de stichting, brede samenstelling van de commissie, t.b.v. een grotere waarborg van deskundigheid, objectiviteit en vooral onafhankelijkheid, een centraal registratiepunt en plaatselijke uitvoeringsteams t.b.v. de hulpverlening.

Naar aanleiding van dit advies ontstaat een regelmatig overleg tussen de 3 gemeentebesturen uit de regio, de stichting en anderen. (mede door dit overleg is het huidige wethouders-overleg bejaardenwerk "Midden Brabant West" tot stand gekomen). Een gemeenschappelijke regeling ter instelling van een regionale indikatiekommissie en een beroeps-procedure is toen ontworpen en enige tijd later goedgekeurd in de resp. gemeenteraden Dongen (10-3-1977), Gilze Rijen (21-3-1977) en Loon op Zand (16-4-1977).

Als een van de eerste indikatiekommissies in Noord Brabant, vangt deze commissie haar werkzaamheden aan, na installatie op 11 mei 1977, door de burgemeester van de centrumgemeente Dongen.

De lokale koördinatoren (allen maatschappelijk werkenden ter plaatse) komen 3 maandelijks onder leiding van de regionale projektleider gekoördineerd bejaardenwerk bijeen; hierbij is tevens ter informatie aanwezig de maatschappelijk werkende van de regionale indikatiekommissie. Veelal komen dan procedurele zaken aan de orde, alsmede gesignaleerde leemten in de vrijwillige hulp.

De onderlinge samenwerking tussen indikatiekommissie en samenwerkingsverband ligt schriftelijk vast.

De samenstelling en werkwijze van de lokale samenwerkingsverbanden verschilt van plaats tot plaats.

Hoe is de route van de positieve en negatieve indikaties ?

Alle indikaties komen eerst bij de projektleider gekoördineerd bejaardenwerk, waar de centrale registratie plaatsvindt.

Vervolgens worden deze in tweevoud onder andere naar de koördinatoren van de plaatselijke samenwerkingsorganen gestuurd, die dat aangaat. Hierbij gaat soms tevens het (schriftelijk) advies van de maatschappelijk werkende van de indikatiekommissie ten aanzien van de eventuele noodzakelijke hulpverlening, ook al is dit op basis van de indikatiestelling (formulier) door de maatschappelijk werkende niet zonder meer duidelijk te achterhalen, maar worden bepaalde problemen bij de te indiceren ouderen slechts vermoed.

Eerst als er een duidelijke vraag van de bejaarde is naar bepaalde hulpverlening bijvoorbeeld gezinsverzorging, dan treedt de hulpverlener c.q. het samenwerkingsverband in werking. De plaatselijke hulpverlener heeft voor het contact met de bejaarde nog overleg met de maatschappelijk werkende van de I.K.

Bij een negatieve indicatie gaat de maatschappelijk werkende van de indikatiekommissie dit persoonlijk mededelen aan de bejaarde aanvrager en wordt eventueel alternatieve hulpverlening besproken. Indien de bejaarde dit afwijst - komt zelden voor - gebeurt er verder niets.

Het komt wel eens voor, dat men blijkbaar toch geen gebruik wenst te maken van de geadviseerde alternatieve hulpverlening omdat men so wil aantonen hoe urgent de opname in het verzorgingsstehuis wel is.

In nagenoeg alle situaties is de geadviseerde alternatieve hulpverlening reeds aanwezig, dat wil zeggen degenen die geïndiceerd worden voor opname in een verzorgingstehuis hebben reeds veelal de noodzakelijk geachte hulpverlening vóór de indikatiestelling. Indien dit laatste niet het geval is, wordt voor het merendeel van de geïndiceerden de noodzakelijke hulpverlening gevonden. De regionale indikatiekommissie stelt de hulpverlening aan de individuele personen centraal, dat wil zeggen, dat ze wel indiveert op basis van de situatie van ouderen, maar daarnaast ook zorg draagt voor een reële hulpverlening aan ouderen, rekening houdend met de aanwezige mogelijkheden en schenkt minder aandacht aan gegevens ten behoeve van het bejaardenbeleid.

Het samenwerkingverband c.q. de plaatselijke koördinator komt soms in samenspraak met de bejaarde tot andere oplossingen dan door de indikatiekommissie geadviseerd, bijvoorbeeld zelf huishoudelijke hulp in dienst nemen in plaats van via gezinsverzorging (bezuinigingen werken bij gezinszorg door!)

Alle positief geïndiceerden met wachttijd krijgen ook alternatieve hulpverleningsadviezen voor de wachttijd en dit wordt ook ingebracht bij de lokale coördinator c.q. het samenwerkingsverband. Bij positieve indicatie en opname op korte termijn wordt dit alleen aan de regionale projectleider gekoördineerd bejaardenwerk meegedeeld.

De regionale projectleider krijgt van de I.K. tevens door indien mensen opgenomen zijn; dit omdat de tehuizen dit toch moeten melden bij de indicatiekommissie. Ook die informatie geeft de projectleider aan de lokale coördinator c.q. het samenwerkingsverband door.

Enkele cijfers.

De aantallen positieve en negatieve indicaties, met en zonder advies, uitgesplitst naar kerkdorpen in de periode september 1977 - september 1979.

	negatieve indik. inkl.advies	positieve indik. inkl.advies	sub. totaal	negatief zonder advies	positief zonder advies	sub. totaal	totaal.	
Kaatsheuvel	10	26	36		14	14		
Loon op Zand	6	17	23	1	8	9		
de Moer		2	2					
Dongen	12	64	76	1	14	15		
Dongen-Vaart								
Klein Dongen								
Rijen	4	21	25	1	4	5		
Molenschot	1	4	4		1	1		
Gilze		22	22		7	7		
Hulten								
Sub-totaal	33	155	188	3	48	51	206	

Knelpunten.

Het is van groot belang voor de ouderen, die een aanvraag ingediend hebben, dat uitputtend aandacht besteed wordt aan de nodige hulpverlening. Het samenspel van plaatselijke instellingen; coördinatoren; regionaal projectleider (buro en regionale indikatiekommissie) m.w. moet optimaal zijn. Er moet dan ook voldoende tijd en mogelijkheden zijn om met name de procedure bewaking (3 weken termijn) en registratietaken op het regionaal buro aan te kunnen.

($\frac{1}{2}$ administratieve kracht is te weinig !) Het kontakt en inhoudelijke steun, dat vooral de plaatselijke coördinatoren en maatschappelijk werkende van de regionale indikatiekommissie van de regionaal projectleider nodig kan hebben, kan niet altijd gegeven worden. Ook niet aan de onder het schema vermelde taken.

- Vaak worden via de geobjectiveerde gegevens lacunes gekonstateerd in de hulpverlening. Met name t.a.v. gekwalificeerde bejaardenwoningen, gezinszorg, wachtlijst bejaardenoord en de eenzaamheid.

Evenzoveel wordt gekonstateerd, ondanks het initiatief van de raden voor bejaardenwerk, dat er weinig of niets plaatselijk aan gedaan kan worden.

- Op de doorgestuurde gegevens (over o.a. tekorten) door de indikatiekommissie naar G.S. en ministerie van C.R.M. wordt, ondanks de in beleidsmatig opzicht belangrijke cijfers, weinig meer gehoord.

Hoofdstuk 8. De 5 centrale warme maaltijddiensten.

Aanleiding.

Al direct vanaf het begin komen op het regionaal bureau aan de Tramstraat veelvuldig vragen van ouderen om een maaltijdvoorziening binnen.

Tegelijkertijd komen de eerste signalen van tekorten aan bejaardenhulp bij de instellingen gezinszorg aan het licht. Dat betekent in de praktijk, dat er minder mogelijkheden voor huishoudelijk werk, maaltijdbereiding en begeleiding aan ouderen zijn. Gezocht wordt dan ook naar alternatieven, zoals een warme maaltijdvoorziening, die mogelijk een verlichting betekenen in de te besteden uren bejaardenhulp.

Uit een Brabantse provinciale enquête (eind 1975) onder stichtingen gekoördineerd bejaardenwerk is gebleken, dat er de gemiddelde behoefte bestaat van 1,8% van alle ouderen (65+) aan een maaltijddienst. Dit percentage is als uitgangscijfer gehanteerd bij het opzetten van plaatselijke maaltijddiensten.

Het experiment Dongen.

Bij wijze van proef is gestart in Dongen. Hiervoor heeft de werkgroep Sociaal Maatschappelijke voorzieningen de voorbereidingstaak op zich genomen. Begonnen is met een aantal uitgangspunten te formuleren. De belangrijkste zijn geweest, vers klaargemaakte maaltijden en hoge kwaliteit, diëtmogelijkheden, dagelijkse bezorging op werkdagen, voor ouderen betaalbare prijs, noodzaak van gebruik moet aangetoond worden, de zelfstandigheid mag niet ondergraven worden, flexibele levering maaltijden.

De tweede fase kenmerkt zich door oriëntering en het maken van afspraken. De keuze van het verpakkingssysteem, keuze van keuken en apparatuur (bejaardenoord), opstellen van deelname criteria (medische, psychische, sociaal, woonomstandigheden en onkunde), afspraken maken met de 1e lijnswerkers (maatschappelijk werk, artsen e.d.), opstellen van een exploitatieopzet en het zoeken van een meldpunt.

Tot slot de organisatieopbouw van de warme maaltijddienst zelf. Deze dienst dient een zelfstandig draaiende eenheid, onder begeleiding van de stichting, te worden met een (vrijwillige) coördinator, die de uitvoerende verantwoordelijkheid draagt en een groep vrijwillige bezorgers. De andere 4 maaltijddiensten hebben een soortgelijke voorbereiding gekend.

De dienst Rijen is in samenwerking met de Hulpcentrale Rijen tot stand gebracht.

In Dongen wordt dus het eerst gestart en wel in mei 1976.

- Verse maaltijd (3 gangen), warmte dozen, keuken religieus bejaardentehuis Mariaoord.

Gilze; oktober 1976.

- verse maaltijd (2 gangen), pannensets, keuken bejaardentehuis St.Fransiscus.

Kaatsheuvel; oktober 1976.

- verse maaltijd (3 gangen), warmtedozen, keuken bejaardentehuis Bethlehem.

Rijen; januari 1977.

- verse maaltijd (2 gangen), warmtedozen, keuken bejaardentehuis St.Petrus.

Loon op Zand; mei 1977.

- verse maaltijd (2 gangen), warmtedozen, keuken bejaardentehuis de Venloene.

Enige cijfers.

Alle 5 maaltijddiensten, die gerealiseerd zijn in de loop van 1976 en 1977, draaien als zelfstandige diensten binnen het kader van het gekoördineerd bejaardenwerk. In totaal rijden er nu 45 bezorgers mee, veelal 65+ - ers, die gezamenlijk het gehele werkgebied van de regionale stichting bedienen (zo'n 10 kerkdorpen) en waarnaast ook nog Sprang-Capelle en 's-Gravenmoer geleverd wordt. In 1979 zijn zo'n 26.0000 maaltijden uitgebracht, zodat er ruim f.150.000,-- binnen deze voorziening is omgegaan.

Er zijn dagelijks 120 gebruikers en voor 85% ouderen (65+). Het aantal verreden kilometers in 1979 ligt dicht nabij de 27.0000 km.

De maaltijdprijs is voor alle 5 de diensten f.6,-- en wordt op de werkdagen bezorgd. In het week-end kunnen de maaltijden eventueel afgehaald worden. Waarom er niet op 7 dagen bezorgd wordt, is gelegen in het feit, dat er vanuit gegaan wordt dat de direkte familie juist op die dagen goed in staat is voor deze voorziening zorg te dragen.

De maaltijddiensten zijn in financieel opzicht self-supporting, met uitsluiting van de bijdrage van het Ministerie van C.R.M. in de keuken apparatuur, zijnde afsluitlemachines.

De uiteindelijke verantwoordelijkheid vooral ten aanzien van de exploitatie en de inhoudelijke punten liggen bij de regionale stichting. De taak vanuit de stichting is vooral gericht op de begeleiding en advisering van de plaatselijke maaltijddiensten, toezicht op de exploitatie en regionaal de begeleiding en coördinatie van de vrijwillige coördinatoren, middels een periodiek werkoverleg.

Kriteria voor deelname.

Medisch; het lichamenlijk als gevolg van ziekte of invaliditeit zodanig gehandicapt zijn, dat koken (inklusief het inkopen doen) niet of met uiterst veel moeite kan gebeuren.

Psychisch; (ouderen) die psychisch niet meer tot het organiseren van een en ander in staat zijn. Bijvoorbeeld als gevolg van:

- Lusteloosheid - ouderdom
- vergeetachtig - apathie (onverschilligheid)

Sociaal; (ouderen) die ten aanzien van het alleen zijn niet meer komen tot het bereiden van een warme maaltijd door: onvoldoende belangstelling (isolements-positie).

Woonomstandigheden: (ouderen) die primitief gehuisvest zijn en geen of onvoldoende kookgelegenheid hebben; op kamers inwonende ouderen of slechte toestand van de woning.

Onkunde; (Ouderen) die lichamelijk en psychisch gezond zijn, maar:

- nooit gekookt hebben (bijvoorbeeld weduwnaren).
- onvoldoende kennis bezitten om diëetmaaltijden te bereiden (eventueel diëet combinaties).

Uiteraard zijn combinaties van bovengenoemde criteria denkbaar. Naast de 1e lijnswerkers is de coördinator mede verantwoordelijk voor de bewaking van deze criteria.

Knelpunten:

- Het streven is om één regionale uitbrengprijs te handhaven, echter de inkoopprijs, die betaald moet worden aan de bejaardentehuizen (leveranciers) is verschillend,

1979: Dongen	f. 4,25
Kaatsheuvel-	4,50
Loon op	
Zand	- 4,50
Gilze	- 4,60
en Rijen	- 4,70.

 Achtergrond hiervan is een verschillende opstelling inzake de prijsstelling. Ook de kwaliteit van de maaltijden verschillen. Beide punten worden voor de toekomst als problematisch ervaren.
- Een tweede knelpunt doet zich voor bij de autokostenvergoeding bezorgers. Deze krijgen momenteel betaald volgens het rijksreiskostenbesluit. (Momenteel f.0,41 per km.). Gezien het veelvuldig stoppen en optrekken zijn de kosten van bezineverbruik en slijtage hoger dan normaal. Daarbij komt, dat het hoger risico (het 'op tijd' rijden en onder alle weersomstandigheden rijden) door de stichting niet gedekt kan worden. De vrijwilligers mogen niet de sluitpost worden van de begroting.
- Ten aanzien van een sluitende exploitatie en het handhaven van een voor ouderen betaalbare prijs is er voor de stichting geen garantieverklaring voor negatieve saldo's, noch vanuit het ministerie van C.R.M., noch vanuit de gemeenten, terwijl de warme maaltijdvoorziening bewezen heeft een basisvoorziening te zijn.
- De begeleiding en advisering van de plaatselijke diensten, de regionale werkbegeleiding en coördinatie en de financiële centrale warme maaltijd-administratie en controle (hoge omzet) eisen veel aandacht van de funktionaris en de administratieve medewerkster.

Hoofdstuk 9. Vrijwilligers en vrijwillige hulpcentrales.

In het functioneren van het projekt gekoördineerd bejaardenwerk blijkt, dat om verschillende redenen het vrijwilligerswerk een belangrijk steunpilaar in het ouderenwerk is. Vele vrijwilligers zijn spontaan bereid een bijdrage te leveren in de sociale kontaktlegging, hulpverlening en bestuurlijke taken.

Met name de bereidheid ouderen te helpen hun zelfstandigheid van wonen en leven te behouden.

Echter alleen in Dongen bestaat een echt georganiseerd verband vrijwilligers ten behoeve van de individuele hulpverlening.

De stichting bejaardenwerk rekent het tot haar taken om initiatieven te ontplooien, zo er behoeften zijn, om dergelijke vrijwilligersverbanden op te zetten.

Hulpcentrale Rijen.

In Rijen is in oktober 1975 een eerste initiatief opgevat om te komen tot de oprichting van een vrijwillige hulpcentrale. Duidelijke signalen zijn o.a. vanuit de ouderenbond, sociale diensten gezinszorg ontvangen, die o.a. vroegen om vervoer en huishoudelijke hulp.

Twee redenen hebben de doorslag gegeven aan de raad voor bejaardenwerk om te starten:

- de broodnodige huishoudelijke hulp, die niet direkt door de gezinszorg kon worden opgevangen,
- de mobiliteit, vooral voor de ouderen, die het actief deelnemen aan de samenleving belemmeren.

De regionaal projektleider, samen met een leidster gezinszorg, zijn toen begonnen met het opstellen van een aantal uitgangspunten en een plan de campagne.

Om zoveel mogelijk recht te doen aan de vrijwilligers, moet de vrijwillige hulpdienst een zuivere én eigen vrijwilligersinstelling worden gelijkwaardig aan andere extra murale instellingen.

Andere uitgangspunten waren: een algemene voorziening, breed samengestelde vrijwilligersinstelling, ruim hulpverleningspakket, geen ondermijning van burenhulp, geen concurrentie voor het plaatselijk taxibedrijf.

Aanpak.

Begin 1975 zijn dan ook door de raad voor bejaardenwerk alle maatschappelijke organisaties (vrijwillige en professionele) van Rijen uitgenodigd, waar in een plenaire vergadering de vraag voorgelegd is of er behoefte bestond aan een dergelijke hulpcentrale en welke taken zij zouden moeten meekrijgen.

Uit de inventarisatie wordt het vermoeden bevestigd dat hulp vooral noodzakelijk is op het gebied van vervoer en huishoudelijke hulp en dat hiervan vooral de ouderen gebruik zullen maken.

Een initiatiefgroep van + 12 mensen (vanuit verschillende Rijense instellingen) wordt gevormd en een lange tijd van voorbereiding tot oprichting wordt ingezet. Achtereenvolgens

worden de volgende aspecten uitgediept en bediscussieerd; de doelstelling, de hulptaken, organisatieopzet; randvoorwaarden (sociale kaart, registratiesysteem), inrichting centrale telefoonpost, samenstelling bestuur en centralisten, vergaderen, de werving van vrijwilligers, financiën. Na bijna een jaar lang (2 wekelijks) is de initiatiefgroep zover, dat begonnen kan worden aan een uitgebreide wervingscampagne onder de Rijenaren en de inwoners van Molenschot. Resultaat 220 vrijwilligers, waarvan er 62 zich hebben opgegeven voor de vrijwillige hulptaak vervoer, 80 voor de bezoektak, 35 voor huishoudelijke hulp, 37 voor hand/spandiensten en 26 voor andere taken.

Op 16 februari 1976 is de hulpcentrale dan ook daadwerkelijk kunnen starten.

Naast deze directe hulptaken kent de hulpcentrale ook signalerende en verwijzende taken naar alle mogelijke hulpverleningsinstellingen in de regio.

De organisatievorm is als volgt:

- Er is een centrale post, die op vastgestelde tijden bereikbaar is.
- De werkgroep draagt de gezamenlijke verantwoordelijkheid, zij toetst het verloop van de actie aan de gestelde doelen, inventariseert meningen, wensen en tekorten van de centrale post en houdt contact met de vrijwilligers. De werkgroep is meestal gevormd uit de centralisten van de organisatie.
- Het bestuur heeft niet alleen een organisatorische en coördinerende, maar ook een oriënterende taak naar de instellingen toe om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen binnen deze instellingen.
- De vrijwilligers voeren de hulptaken uit. Zij ontvangen geen vergoeding.

Andere opgezette hulpcentrales.

Na de opzet van deze hulpcentrale is binnen het werkgebied gestreefd om in de grootste woonkernen dergelijke vrijwillige hulpcentrales ter komplementering van de dienstverlening op te zetten en te begeleiden. De kleine woonkernen zouden meegenomen worden met de grote.

In de loop van 1977 en 1978 zijn nog gerealiseerd de vrijwillige hulpcentrale Loon op Zand (jan. 1977) met zo'n 130 vrijwilligers en de Stichting Hulpcentrale Gilze (okt. 1978) met zo'n kleine 200 vrijwilligers.

De taak van het bejaardenwerk is naast de bovenvermelde ontwikkelings- en stimuleringsstaak, ook die van een verdere begeleiding en advisering. Van belang is ook de taak van het opvangen van signalen t.b.v. beleid, deskundigheidsbevordering. In de praktijk blijkt, dat zeer vele ouderen zich als vrijwilliger dienstbaar maken binnen de hulpcentrales. Hier is dus duidelijk sprake van "voor en door ouderen".

Vrijwilligersknelpunten.

In de verschillende woonkernen worden deze vrijwillige hulpverleningsplatforms door meerdere hulpverleners uit de maatschappelijke dienstverlening en gezondheidszorg niet als een gelijkwaardige hulpverlener gezien, hetwelk de inzet en werken van de vele vrijwilligers frusteren.

- Gezien de behoefte van de 4 vrijwillige hulpcentrales aan een goede informatie, advisering en coaching vanuit het bejaardenwerk en de personele bezetting van de stichting kan bijna niet voldaan worden aan deze vraag.
- De vrijwillige hulpcentrale Kaatsheuvel is met het verdwijnen van hun telefoonpost in het Herman Josephklooster moeten ophouden. Gezien de regionale ervaringen en de toenemende vraag vanuit de groep ouderen zou een opnieuw en grondig opzetten (vergelijkbare opzet als de andere 4) door het gekoördineerd bejaardenwerk zeer gewenst zijn.
- Ten behoeve van een betere kwaliteit van hulpverlening zouden er meer mogelijkheden voor een toerustingskursus voor vrijwilligers moeten worden geschapen. Een plaatselijk of regionaal vormingswerker of anderen, die dergelijke cursussen kunnen opzetten ontbreken.
- Bij gemeentelijke of rijksbegrotingen mogen de vrijwilligers in dit werk niet de financiële sluitpost vormen. De vraag naar herwaardering van deze groep wordt hier in de praktijk maar al te duidelijk gesteld.

Hoofdstuk 10. Sociaal kulturele activiteiten.

Bestaande situatie.

In de beginperiode zijn er in het werkgebied slechts op beperkte schaal sociaal kulturele en rekreatieve activiteiten aanwezig. De activiteiten, die er zijn, worden vooral door de verschillende ouderenbonden en enkele afdelingen Welfare-werk georganiseerd. De sociaal kultureel werk instellingen houden zich over het algemeen niet bezig met het ontwikkelen en ontplooiën van ouderenactiviteiten. De ouderenbonden organiseren vooral rekreatieve activiteiten zoals kaarten, biljarten, soosmiddag en dat alleen voor de eigen leden. Deze regio verkeert in de gelukkige omstandigheid, dat de ouderen over het algemeen zich goed georganiseerd hebben. In alle woonkernen zijn ouderenbonden met een ledenaantal van tussen de 70% en 95% van alle vijf en zestig plussers. (zie hoofdstuk 3). Alleen in Kaatsheuvel ligt het percentage op slechts 40%.

De raden voor bejaardenwerk onderkennen ook de behoefte aan activiteiten bij niet-georganiseerde leden. Dit is samen met het beperkte aanbod van activiteiten om in de beginperiode hard te gaan werken aan de uitbouw en verbetering van de sociaal kulturele en rekreatieve activiteiten.

In aanvang zullen de op te zetten activiteiten vooral een rekreatief karakter krijgen om de ouderen eerst over de drempel te halen. Pas als de sociale functie aan activiteiten voldoende gewaarborgd is (kontakten tussen mensen onderling en voldoende aantal activiteiten, die voorzien in een bepaalde behoefte) wordt aandacht besteed aan de kwaliteitsverbetering en diversiteit van activiteiten.

Uitgangspunten.

In de loop der jaren zijn door de praktijkervaring en de plaatselijke visie ontwikkeling een aantal uitgangspunten gevormd die ten grondslag zullen moeten liggen aan de ouderen activiteiten.

- Het uitvoeren en organiseren van activiteiten moet zoveel mogelijk door en voor ouderen gedaan worden.
- Rekening gehouden moet worden, dat er verschillen in interesse, achtergrond en mentaliteit onder ouderen bestaan. Ook rekening moet worden gehouden met het feit dat er "jongere en oudere" ouderen zijn, die om geëigende activiteiten vragen.
- Daar niet alle ouderen georganiseerd zijn en een aantal zich niet aangetrokken voelt tot een ouderenbond, is het van belang dat de activiteiten binnen het projekt gekoördineerd bejaardenwerk een zo open mogelijk karakter dragen, toegankelijk voor iedereen.
- De activiteiten moeten van goede kwaliteit zijn en gegarandeerd zijn. Eisen moeten vooral gesteld worden aan docenten, leiding, middelen/materialen en akkomodaties.

- Het streven is om alle activiteiten zoveel mogelijk door de ouderen/ouderenbond zelf te laten besturen en uitvoeren.
- De coördinatie, planning en begeleiding van de activiteiten moet per grote woonkern lopen via de activiteitenkommissie, waarin voor een belangrijk deel de ouderen/ouderenbond in vertegenwoordigd zijn en verder b.v. sociaal cultureel werkinstelling, bibliotheek, welfare afdeling e.a. Waar deze niet aanwezig is in direkt overleg met de ouderen/ouderenbond.
- Afhankelijk van de inhoud van de activiteiten wordt gestreefd naar een redelijke eigen bijdrage van de deelnemende oudere. Belangrijk argument hierbij is dat er een noodzaak is dat de ouderen een stuk verantwoordelijkheid gaan opbrengen naar de activiteiten. Het zijn hun activiteiten tenslotte.

Ouderenbond en stichting bejaardenwerk.

Naast de mede verantwoordelijkheid die de ouderen/ouderenbonden dragen binnen de raden voor bejaardenwerk en de activiteitenkommissies ten aanzien van de sociaal culturele activiteiten voor alle ouderen, hebben de organisaties een eigen taak voor hun leden. Waarde moet gehecht worden aan een duidelijke scheiding van taken en voorts de bewaking van de eigen indentiteit van de ouderenbonden.

De specifieke bondsactiviteiten liggen vooral op de volgende terreinen:

a. solidariteitswerk:

- zieken- en bejaardenbezoek
- attentie bij thuiskomst ziekenhuis
- regelen vervoer voor minder mobiele ouderen.

b. individuele belangen behartiging:

- ombudswerk
- uitbrengen van het blad "levensvenster"
- belastingformulieren laten invullen, inspraak leveren
- in besturen en instanties (over huisvesting e.a.)
- jaarvergadering

c. geestelijke verzorging:

- advent- kerst- en meivieringen
- maandelijkse eucharistie-viering in sociëteit
- muzikale omlijsting (zang, harmonie) bij m.n. uitvaartdiensten.

d. recreatie:

- organiseren van dagreizen
- het houden van "soos"middagen
- ontspanningsmiddagen (toneeluitvoering etc.)
- biljart- en kaartmiddagen
- karnaval- en St.Nikolaasviering
- organiseren van fiets- en wandeltochten
- exkursies

De activiteiten welke vallen onder de rijksbijdrageregeling gekoördineerd bejaardenwerk en bestemd voor alle ouderen liggen op de terreinen van (a) "meer bewegen" activiteiten (b) sociaal kulturele activiteiten (c) rekreatie en (d) vormingsactiviteiten.

Voor een overzicht 1979 van de activiteiten zie bijlage.

Aktiviteitenkommissies en activiteitenbegroting.

Sedert 1976 bestaan er in Kaatsheuvel, Dongen en Gilze/Hulten aparte activiteiten commissies, ingesteld door de raden voor bejaardenwerk. Als taak hebben ze het ontplooiën van initiatieven, het koördineren van de bestaande activiteiten, het peilen van wensen en behoeften, het maken van een planning en de subsidiëring (gedelegeerde bevoegdheid). De uiteindelijke verantwoordelijkheid over de programmering en gelden ligt bij de plaatselijke raden/c.q. regionale stichting.

Bij het opstellen van de activiteiten begrotingen worden alle activiteitengroepen bijeengeroepen en wordt gezamenlijk de wensen en behoeften voor het komend jaar opgenomen. Per activiteit wordt dan een begroting opgesteld, die door de plaatselijk penningmeester samengevoegd wordt tot een plaatselijke begroting. Vervolgens gaat deze naar de regionale stichting die uiteindelijk haar fiat moet geven voor doorzending.

Door een goede samenstelling van de commissie, kan een goed overleg en samenspel ontstaan tussen stichting, ouderen en ouderenorganisaties en instellingen, om voor zover mogelijk de activiteiten door de ouderen zelf te laten organiseren en uitvoeren (participatie gedachte).

Knelpunten.

Over het algemeen worden de activiteiten goed bezocht. Toch blijven er vragen/problemen liggen. Een aantal van die vragen zijn de volgende:

1. de activiteiten moeten vanwege het regionaal karakter meervoudig opgezet worden - dit werkt erg tijdrovend en detaillistisch.
2. t.a.v. de communicatie: er is een tendens, dat steeds dezelfde ouderen aan de verschillende activiteiten meedoen. Mogelijke oorzaken o.i.: een nog niet genoeg, op de hoogte zijn van wat men allemaal aan activiteiten kan doen; drempelvrees; reeds andere activiteiten doen; geen zin hebben; ook een wantrouwen door onbekendheid met het doel van de activiteiten zou belemmerend kunnen zijn. Er wordt 10 á 15% van de ouderen bereikt. Het is o.a. daarom dat op verschillende plaatsen een activiteitenkommissie werkt: er wordt informatie en ervaring uitgewisseld vóór en dóór bejaarden. De leden van zo'n activiteitenkommissie zijn ouderen aangevuld met beroepskrachten van de stichting, afdelingen welfare en sociaal kulturele instellingen.

3. Daarop aansluitend de organisatievorm groepen, verenigingen ervaren het als een bedreiging voor de eigen zelfstandigheid, als ze moeten werken in een "verband" b.v. beslist een ander nu over je subsidie ?

Hoofdstuk 11. Oud worden . . . . . Goed wonen.

Aanleiding en uitvoering.

Het ouderenhuysvestingsrapport, "Oud worden . . . . . goed wonen !", moet een antwoord zijn op de dringende vraag, waarmee de regionale stichting en de plaatselijke raden voor bejaardenwerk 4 jaar geleden, in 1976, gekonfronteerd zijn geweest:

"Hoe "hard" zijn de naar voren gebrachte woonwensen van de bejaarden binnen de gemeenten Dongen, Gilze Rijen en Loon op Zand ?"

Met rame wordt deze vraag dringend, nadat de bouw van de serviceflat "Molenwijk" haar beslag krijgt en de huisvestingsproblemen voor de oudere autochtonen in Loon op Zand blijft. Het onderzoeksrapport is van wezenlijk belang te noemen, daar de ouderen hierin voornamelijk zelf aan het woord zijn.

Het is drs.P.Kusters, die het leeuwenandeel van dit onderzoekswerk naar de bejaardenhuisvesting voor zijn rekening heeft genomen. Hij is namelijk verantwoordelijk geweest voor de opzet en de uitvoering van het veldwerk en de verwerking en analyse van de gegevens daaruit. Hij is in het kader van een TAP-regeling van medio 1976 tot eind 1977 in dienst geweest van de regionale stichting.

Drs.P.Remmerswaal van het Gerontologisch Centrum Nijmegen heeft het onderzoek begeleid en zorg gedragen voor de eindrapportage.

De koördinatie van de onderzoekswerkzaamheden heeft berust bij drs. P.Vermijs, regionaal projektleider van de stichting. Met de medewerking van 75 goed geïnstrueerde vrijwilligers, woningbouwverenigingen, afdelingen bevolking en het regionaal buro is een goed doortimmerd onderzoek in eigen regie tot stand gebracht.

In financieel opzicht is dit wetenschappelijk onderzoek zonder bijdragen via de rijksbijdrageregeling uitgevoerd. Bijdragen worden ontvangen van het Koningin Julianafonds, Ministerie van Sociale Zaken en de 3 gemeenten.

Doel van het rapport.

Het doel van het rapport is om een indruk te geven van de resultaten van een onderzoek, gehouden middels interviews in de vijf grootste woonkernen van de regio "Midden Brabant West". Het betreft de dorpen Dongen, Gilze, Rijen, Loon op Zand en Kaatsheuvel.

De probleemstelling waarop het onderzoek antwoord moet geven, omvat de volgende vragen:

- hoe beoordelen bejaarden in de regio hun huidige woonsituatie,
- welke woonaspecten vinden zij belangrijk,
- hoe groot is hun behoefte aan andere huisvesting en hoe kan deze behoefte nader genuanceerd worden,
- waar gaat hun woonvoorkeur naar uit ?

Het is het vierde deelrapport in een reeks, verschenen in het kader van onderzoek naar de benodigde en gewenste bejaardenhuisvesting in de regio.

Terwijl de eerste drie deelrapporten vooral gebaseerd waren op administratieve gegevens, handelt dit rapport over gegevens, verkregen bij bejaarden zelf.

Dit rapport zien wij, als regionale stichting niet als een vrijblijvend stuk. Het dient een uitgangspunt, een basiswerk te zijn, waarop een wezenlijk en weloverwogen bejaardenhuisvestingsbeleid in deze regio gegrondvest kan gaan worden. Een dringend appèl wordt dan ook gedaan op diegenen, die hetzij direkt of indirekt medeverantwoordelijk zijn voor de woonvoorzieningen van ouderen.

We denken hierbij vooral aan de drie gemeentebesturen, de onderscheiden woninbouwcorporaties, die zorg dienen te dragen voor een zo optimaal en verantwoord mogelijke bouw van woningen voor bejaarden, die respektieve bejaardenbonden en anderen, die medeverantwoordelijk zijn voor een zo leefbaar mogelijk wonen voor bejaarden.

Voor de 4 plaatselijke raden voor bejaardenwerk moet dit rapport gaan fungeren als katalysator bij het opstellen van een plaatselijk en of regionaal bejaardenbeleid, toegespitst op de bejaardenhuisvesting.

Opzet van het onderzoek.

Het betreft een steekproefonderzoek, afgenomen middels interviews door vrijwilligers uit de diverse woonkernen. Het interview verliep via een grotendeels geprecodeerde vragenlijst. Het veldwerk is uitgevoerd in mei 1977.

In feite zijn er tien afzonderlijke steekproeven getrokken, namelijk in elk van de vijf dorpen afzonderlijk voor ouderen in gewone woningen en ouderen in bejaardenwoningen. In totaal zijn er 473 ouderen geïnterviewd.

Konklusies van het onderzoek.

huidige woonsituaties; er is aangetoond dat er een vrij lange lijst van lichte en ernstige mankementen aan bejaardenwoningen opgemaakt kan worden. Relatief lichte mankementen kunnen voor ouderen ernstig ongemak betekenen. Een konklusie is dat primair de huidige woonsituatie verbeterd moet worden. Een gerichte aktie om de aanwezige gebreken op te sporen en te verhelpen kan een taak zijn van een ouderenorganisatie of raad voor bejaardenwerk.

Woonvoorgeschiedenis; verhuizing naar een andere woning in dezelfde plaats is meestal het gevolg van veranderingen in het gezin. Te voorzien is, dat deze aanleiding zich geleidelijk op steeds jongere leeftijd gaat voordoen (eerdere voltooiing gezinnen). Dit kan konsekwenties hebben voor het toekomstig verhuispatroon op oudere en middelbare leeftijd.

Behoeftē aan eigen verzorging; de meerderheid kiest voor verzorging in de eigen woning, ook als men men "objektief" gezien wellicht voor opname in een bejaardentehuis in aanmerking zou komen. Vanuit de bejaarden gezien is toenemende verzorgingsbehoefte primair een zaak van dienstverlening thuis en pas in tweede instantie een vraagstuk van andere huisvesting. Hierui volgt ook, dat men de behoefte aan nieuwe verzorgingsplaatsen in tehuizen en aan bejaardenwoningen niet alleen uit de "objektieve" validiteit van de bejaardenbevolking kan afleiden.

Graden van behoefte; de groep zonder aanwijsbare behoefte aan andere huisvesting zal beleidsmatig aangewezen zijn op eventuele extr murale dienstverlening, vrijwilligerswerk, woningverbetering, verhelpen van mankementen en klachten. Het betreft de grootste groep bejaarden.

De groep met konditionele behoefte zal in geval van nood zijn aangewezen op het verzorgingstehuis of op bejaardenwoningen met gegarandeerde dienstverlening.

Bij de groep met latente behoefte gaat enige voorkeur uit naar een andere vorm van zelfstandige huisvesting. Het is moeilijk te voorspellen, of en wanneer deze behoefte ooit manifest zal worden in metterdaad zoekgedrag naar een andere woning.

De groep met manifeste behoefte geeft het meeste houvast voor de bepaling van de benodigde huisvesting voor bejaarden. Zij zijn al op zoek. Het blijkt een betrekkelijk kleine groep te zijn. Behalve in Dongen, is de manifeste behoefte bij huidige bewoners van bejaardenwoningen zelfs miniem.

Bij bejaarden in gewone woningen is het vraagpercentage naar andere zelfstandige huisvesting voor de vijf dorpen tesamen 6,22 %, variërend van 1,45% in Rijen tot 12,90% in Loon op Zand. In Loon op Zand treft men ook het laagste percentage bejaarden in bejaardenwoningen aan (7,4%) en in Rijen het hoogste (14,8%)

Woonvoorkeur;

De meeste bejaarden in gewone woningen hebben een voorkeur voor een buurt, waar zowel jongeren als ouderen wonen. Daarentegen heeft de meerderheid van de bewoners van bejaardenwoningen een voorkeur voor een buurt met voornamelijk oudere mensen. Uit de opgegeven motieven blijkt, dat waardering voor de eigen generatie daarbij vaker een rol speelt dat het zich afzetten tegen jongeren.

Voorlichting; De behoefte aan voorlichting bestrijkt een grote verscheidenheid aan onderwerpen. Het meest genoemd is behoefte aan voorlichting over: tijdige informatie over bouplannen, huisvestingsmogelijkheden in het algemeen, en de indeling van bejaardenwoningen.

Planning van nieuwe bejaardenwoningen.

Op basis van de aantallen ouderen, die binnen twee jaar wensen te verhuizen naar andere zelfstandige huisvesting, zouden op korte termijn (vanaf 1977) 110 (bejaarden)woningen gebouwd moeten worden, namelijk: 21 in Dongen, 19 in Gilze, 4 in Rijen, 43 in Kaatsheuvel en 23 in Loon op Zand. Zie paragraaf 15.1. Het huidige totale behoeftepercentage aan bejaardenwoningen hebben wij op basis van het onderzoek geschat op 16,2% van de bejaarden in Dongen, 13,% in Gilze; 17,2% in Rijen; 17% in Kaatsheuvel en 17,5% in Loon op Zand. In deze percentages zijn zowel de "vervulde" als de "onvervulde" behoefte inbegrepen. Zie paragraaf 15.2.

Genoemde behoeftepercentages zijn de beste schattingen, die thans op basis van het onderzoek mogelijk zijn. Men moet echter serieus rekening houden met factoren, die de behoeftepercentages in de komende jaren kunnen beïnvloeden. Het thans eens en vooral vaststellen van de behoefte aan bejaardenwoningen tot in lengt van jaren is dan ook een hachelijke zaak. We noemen factoren als migratie van bejaarden, sterfte en doorstroming in bejaardenwoningen, het bouwen van te grote complexen ineens, de kwaliteit en beschikbaarheid van dienstverlening in de wijk, maatregelen van de rijksoverheid, etc. Het bouwen van aantrekkelijke bejaardenwoningen op zich zal de vraag al doen stijgen. Verder hebben we benadrukt, dat de behoefte aan andere huisvesting niet een kwestie van alles of niets is. Naast "manifeste" behoefte constateerden we ook een "verborgen" en "konditionele" behoefte. Bovendien zal de huidige generatie 55 tot 64 jaar grotendeels de behoefte op middellange termijn bepalen. Deze generatie is niet geïnterviewd. We vermoeden, dat de behoeftepercentages door het samenspel van genoemde factoren in de komende jaren eerder zullen stijgen dan dalen.

In de nota bejaardenbeleid 1975 "Oud worden ..... zonder erg" van de overheid wordt gesteld dat de huisvesting van de ouderen tegen het midden van de tachtiger jaren er als volgt uit moet zien:

63,5 %	in gewone (incl.kleine) woningen
25 %	in bejaardenwoningen
7 %	in verzorgingstehuizen
4,5 %	in verpleeghuizen of anders

Plaatselijke beleid en uitvoering.

Na het uitbrengen in mei 1978 van het rapport is door de verschillende raden hard gewerkt om de verschillende huisvestingsknelpunten op te lossen. Het verst gevorders is de raad voor bejaardenwerk die de akute ouderenhuisvestingsproblematiek in de woonkern Kaatsheuvel door hun "aankaarten" bijna opgelost ziet. Het formuleren van een structuurbeleid en een middellange termijnplanning ontbreekt nog. Daartegen blijft de al jaren voortslepende problemen in de woonkern Loon op Zand nog een doorn in het oog. De hoop is gevestigd op het plan de van Kesselstraat om de eerste nood te lenigen. Wel is een belangrijk resultaat bereikt ten aanzien van de centrale registratie en beoordelings en toewijzingskommissie voor ouderenhuisvesting. Daarover zo direkt meer.

In de andere 2 gemeenten zijn wel al overlegsituaties geweest tussen bond, raden voor bejaardenwerk, woningbouwverenigingen en gemeentebesturen maar heeft nog niet tot echte resultaten geleid. Wel is er een sfeer van overleg gekreëerd.

Een unieke commissie woningtoewijzing aan ouderen.

De bouw en exploitatie van bejaardenwoningen in de gemeente Loon op Zand gebeurt door verschillende instellingen (de Venloene, woningstichting, Sabeka).

Dit betekent, dat de woningzoekende ouderen zich noodzakelijkerwijs op meerdere plaatsen moeten laten inschrijven. Ieder heeft zijn eigen wijze van exploiteren, verhuren, inschrijven en toewijzen. Zowel de inschrijving als toewijzingsprocedure en criteria waren onderling verschillend.

Om voor de ouderen deze ondoorzichtige en onzekere situatie (het op verschillende plaatsen moeten inschrijven, verschillende beoordeling) te verhelderen is een samenwerking op het gebied van zelfstandige ouderenhuisvesting in de gehele gemeente, tot stand gekomen tussen de genoemde instellingen.

Deze samenwerking is mede tot stand gekomen door de discussies gevoerd binnen de raad voor bejaardenwerk en naar aanleiding o.a. van het huisvestingsrapport.

Een commissie is in 1978 geformeerd (waarbij de raad voor bejaardenwerk) en aan het werk gegaan.

Dit heeft tot het resultaat geleid dat alle woningen geschikt voor ouderen (momenteel 201) binnen de gemeente in één pot (woningpool) ondergebracht zijn en één centraal registratie (inschrijvingspunt) is ingesteld. Landelijk is dit een unieke zaak, daar zowel bevoegdheden als verantwoordelijkheden overgedragen worden aan een neutrale toewijzingscommissie.

Doel.

- a. Om de beschikbare zelfstandige woonruimte voor ouderen, op basis van uniforme beoordelingscriteria, zo rechtvaardig mogelijk te verdelen.
- b. De ouderen zo goed mogelijk te informeren over de mogelijkheden ten aanzien van zelfstandige ouderenhuisvesting.
- c. Op basis van de gegevens uit de centrale registratie een beter inzicht te krijgen in de behoeften naar woonvorm, aantal, situatie en voorzieningen op korte en lange termijn.

Kommissie woningtoewijzing aan ouderen.

Om een zo objectieve en rechtvaardig mogelijke beoordeling en toewijzing van het schaarse goed ouderenhuisvesting te verkrijgen, is een commissie woningtoewijzing aan ouderen in het leven geroepen, die een deskundig en objectief mogelijke samenstelling kent. In totaal hebben 8 mensen hierin zitting.

- 1 uit de bond van ouderen en gepensioneerden,
- 1 uit de stichting maatschappelijk werk, Midden Langstraat,
- 1 uit de raad voor bejaardenwerk, Loon op Zand,
- 2 uit de stichting Sabeka,
- 2 uit de woningstichting Loon op Zand
- 1 uit de stichting bejaardenzorg (de Venloene)

De kommissie zal op 6 februari 1980 officiëel geïnstalleerd worden door de burgemeester van Loon op Zand.

Wie komen in aanmerking.

Met opzet zijn de termen "bejaarden" en "bejaardenwoningen" weggelaten om te voorkomen dat automatisch de ingeburgerde leeftijd van 65 jaar wordt gehanteerd.

In de praktijk komt het voor, dat hoogbejaarde mensen nog zo vitaal zijn, dat zij totaal geen behoefte hebben aan aangepaste woonruimte.

Daarentegen zijn er mensen vanaf 55 tot 60 jaar, die gezien hun situatie duidelijk dergelijke woonruimte behoeven.

Vandaar geen exacte leeftijdsgrenzen met betrekking tot aanmelding, respectievelijk inschrijving.

Naast de aanmelding, volgen nog 3 fases n.l. de beoordeling van de situatie en de uiteindelijke toewijzing.

Hoofdstuk 12. Enige toekomstgedachten rondom een verdere door groei.

Dit hoofdstuk onderscheidt zich van de voorgaande, omdat ingegaan wordt op een aantal aspecten, die van belang zijn voor de toekomstige ontwikkeling van de regionale stichting. Aan de hand van de geschetste ontwikkelingen en knelpunten in de verschillende hoofdartikelen volgt hier een opsomming van een aantal konklusies en adviezen, die wellicht kunnen gaan bijdragen voor een meer gerichte discussie rondom een toekomstig beleid en taakstelling voor de raden voor bejaardenwerk en de regionale stichting. De onderstaande lijst beoogt geen volledige opsomming te zijn.

Hoofdstuk 2; a.

Gezien de veranderde kijk in de loop der jaren op de ouderen en hun positie in samenleving, wordt het noodzakelijk om in 1980 een nieuwe beleidsvisie te ontwikkelen en een beleidsplan te ontwikkelen, waarin duidelijk de doelstelling, taken en prioriteiten in naar voren komen. Een dergelijk plan kan wellicht goede aansluiting vinden bij het intergemeentelijk 4-jaren plan gekoördineerd bejaardenwerk, dat volgens de ontwerp rijksbijdrageregeling gekoördineerd bejaardenwerk op 1 januari 1982 vastgesteld moet worden. (Van het wethoudersoverleg Midden-Brabant West is hieromtrent een adviesaanvraag ontvangen, die eventueel als onderbouw kan dienen voor een toekomstige gemeenschappelijke regeling bejaardenwerk tussen de 3 gemeenten).

Hoofdstuk 2; b.

Aanbevolen wordt om de ingezette ontwikkeling op het gebied van emancipatorisch vormingswerk voor ouderen vooral plaatselijk door te zetten. Tot op heden is het benodigde kader (gespreksleiders), ouderen en vrijwilligers door de regionaal funktionaris gebeurd. Echter gezien de nodige specifieke deskundigheid kan dit beter gebeuren door b.v. de vormingsinstituten. De overheid zou mogelijkheden en stimulansen moeten geven voor deze begeleiding door b.v. de vormingsinstituten ook extra muraal en plaatselijk te laten werken. De regionaal funktionaris kan zorgdragen voor de koördinatie en beleidsvoorbereiding. Provinciaal zouden ondersteuningsactiviteiten kunnen geschieden op het terrein van financiën en inhoudelijk cursusmateriaal, en het algemeen beleid.

Hoofdstuk 3; c.

De plaatselijke geënthheid van werken en toenemende noodzaak van ondersteuning van dichtbij, vragen om steunposten per grote woonkern. Deze steunposten moeten bemand gaan worden door de werkers van de stichting en het ouderen- en vrijwilligerskader. Een dergelijke post wordt momenteel ingericht in Kaatsheuvel. In de nabije toekomst zijn deze posten gewenst in Dongen, Rijen, Gilze en Loon op Zand.

Hoofdstuk 3; d.

Een aantal hulpstoffen (die vooral als taak hebben de sociaal/kulturele activiteiten en de sociale functie) zijn nodig toe aan een kwaliteits- en comfortverbetering en ruimteuitbreiding. Dit om tegemoet te komen aan de toenemende groep ouderen en de sociale functie van een ontmoetingsruimte.

Hoofdstuk 4/5; e.

Veel aandacht moet besteed worden aan de posities en communicatie van de deelnemende ouderenbonden en instellingen in de raden voor bejaardenwerk. De raad voor bejaardenwerk is (volgens de rijksbijdrageregeling) een samenwerkingsverband, echter de deelnemers en hun achterban (instelling) kunnen een vrijblijvende houding aannemen. Om een raad effectiever te kunnen laten functioneren moeten de overheden in de toekomst meer openlijke steun geven aan deze samenwerkingsverbanden en hun invloed aanwenden om de intra en extra murale instellingen te bewegen de vrijblijvende houding op te geven en hun konsekwenties te trekken en trachten samen te werken vanuit één visie.

Hoofdstuk 4/5; f.

Er dreigt een spanningsveld te ontstaan tussen de structurele opvattingen neergelegd in de ontwerp rijksbijdrageregeling gekoördineerd bejaardenwerk (nov.1979) en de ontwikkelde situatie binnen de regionale stichtingen.

In de rijksbijdrageregeling wordt alleen een enkel- en meervoudig projekt aangegeven (zie art.1, e en f) terwijl de gegroeide situatie binnen de regionale stichting om een andere omschrijving vraagt. De ontwikkelde werkoverleg- en communicatiestructuren, de financiële organisatie en organisatorische opbouw vragen om een regionaal projekt. Deze regionale opzet is niet te splitsen in b.v. 2 enkelvoudige projekten, overkoepeld door een meervoudig projekt. Het zou de aansluiting verliezen met de bestaande structuren van de te koördineren werksoorten en het zou om een nog grotere uitbreiding vragen van de kwalitatieve en kwantitatieve personeelsbezetting. Van groot belang voor een verantwoorde doorgroei is dat de regionale stichting de status krijgt van een regionaal projekt (overkoepelend de raden voor bejaardenwerk en de regionale stichting in z'n huidige vorm) en als eenheid doorgaat.

Hoofdstuk 4/5 g.

Een tweede spanningsveld met R.B.R. ontstaat naar aanleiding van artikel 19,c. In deze regio wordt gewerkt met raden voor bejaardenwerk, waarin vertegenwoordigd de ouderenbonden en plaatselijke instellingen. Daar wordt het plaatselijk beleid gemaakt. Het regionaal stichtingsbestuur bestaat uit afgevaardigden van de plaatselijke raden, min of meer los van de disciplines of werksoorten. In deze regionale stichting gaat het niet primair om het samengaan van functies en disciplines op regionaal nivo, maar veel meer om het samengaan van plaatselijke raden. In de R.B.R. wordt echter gesteld dat de samenstelling van de regionale stichting bestaat uit afgevaardigden van de instellingen. Gezien de ontstane werkwijze moet de huidige bestuursopbouw ongewijzigd voor de toekomst ongewijzigd blijven. Gestreefd moet worden dit formeel te regelen.

Hoofdstuk 4/5; h.

In de komende jaren zou ten behoeve van een effectiever en meer gericht werken, jaarlijks een jaarwerkplan opgesteld moeten worden, waarin devolgende hoofdpunten zijn opgenomen; Huisvesting, Maatschappelijke dienstverlening, gezondheidszorg, rekreatie/sociaal kulturele activiteiten, vorming en emancipatie én voorlichting. Daarnaast kan gewerkt worden aan een middel-lange termijnplanning op het gebied van de zelfstandige ouderenhuisvesting en de extra murale voorzieningen.

Hoofdstuk 4/5; i.

Ten behoeve van een beter en kundiger verloop van de discussie binnen de raden en stichting is een kursus voor bestuurders een gewenste zaak. Een beter en diepgaander inzicht in o.a. de groep ouderen en de ouderdom verhoogt de kwaliteit van het werk.

Hoofdstuk 6; k.

De werkzaamheden en deskundigheid, die nodig zijn om de financieel/administratieve taken verantwoord te vervullen sluiten niet aan wat voor dit projekt de taakomschrijving van een administratieve kracht (volgens een bijlage van R.8.R.) aangeeft. In de toekomst is een adequate en kwalitatieve bezetting nodig voor deze taken. Dat betekent in de praktijk een hogere salariering volgens de functies die nu uitgeoefend worden en een uitbreiding van personeel.

Hoofdstuk 6; l.

De opbouw van de regionale stichting en omvang van het werkgebied (5.000 ouderen) en de vele taken op de verschillende nivo's, de eis van een veelzijdige deskundigheid, de regionale gespreidheid, de diversiteit van problematieken en de communicatiestructuren vragen om zowel een kwalitatieve als kwantitatieve personeelsbezetting. Per raad zou een vaste kracht in dienst moeten zijn en de regionaal funktionaris moet gezien de taken (zie Hoofdstuk 5) de kwalificatie van hoofdfunktionaris dienen te krijgen.

Hoofdstuk 7; m.

De organisatie van hulpverlening na indikatiestelling heeft duidelijk haar diensten bewezen. Kontinuiteit behouden is het belangrijkste streven. Vooral ook bewaking van deskundigheid, objectiviteit en integriteit van de regionale indikatiekommissie (middels o.a. de voordrachtstaak).

Wellicht kan deze plaatselijke samenwerking rondom de indikatiekommissie verder uitgebouwd worden naar andere hulpvragen van ouderen (of van alle mensen) b.v. voortkomende uit de behandeling van aanvragen om een bejaardenwoning of gezinshulp.

Om de gekonstateerde lacunes in de geadviseerde dienstverleningen nog harder te maken (en daarmee de noodzaak aantonend) zullen de beleidsmatige cijfers wat verder geanalyseerd en uitgediept kunnen worden. Op basis hiervan kan op het gebied van de extra murale voorzieningen (nodig om de zelfstandige leef- en woonwijze te bevorderen) voor de gehele regio een middellange termijnplanning worden opgezet.

Hoofdstuk 7; n.

De taken en werkwijzen van de regionale stichting en de indikatiekommissie moeten nog wat verder uitgediept worden. Vooral ten aanzien van de begeleiding van de zelfstandigwonende naar opname in een bejaardenoord en een meer gedetailleerde advisering naast de indikatiestelling. Ook het punt of de maatschappelijk werker een enqueteur is of dat het meer is, vraagt om een betere taakinhoud van de maatschappelijk werker.

Hoofdstuk 8; o.

Ernstig moet bewaakt worden, dat er alleen maaltijden verstrekt worden indien noodzakelijk. De zelfstandigheid kan door de stichting b.v. bevorderd worden door het opzetten van kookkursussen voor mannen.

In principe zullen dus deze diensten de komende 5 jaar gehandhaafd moeten worden, gezien de huidige behoefte van 120 gebruikers per dag (2,4%). Wel zullen de signaleringstaak en sociale contactfunctie,

die bezorgers hebben naar gebruikers, uitgebouwd en ondersteund dienen te worden door o.a. terugkoppeling hulpverleners en bevordering deskundigheid (door middel van b.v. kursussen).

Hoofdstuk 8; p.

Met behulp van de onlangs uitgebrachte provinciale nota warme maaltijdvoorziening moeten de diensten nog eens goed bekeken worden op de toelatingscriteria, de in- en verkoopprijs (wellicht een adviesprijs mogelijk vanuit de provincie), de dieetvoorlichting, alternatieve hulpverlening, zoals een kookkursus voor mannen en een "gezamenlijk eten".

Hoofdstuk 10; q.

sociaal/kulturele activiteiten.

De Stichting streeft ernaar een toenemende deskundigheid te bevorderen waardoor betere coördinatie en overleg dóór ouderen mogelijk wordt. Het is tevens een goed instrument om het denken over ouderen te wijzigen.

Door een goede communicatie wensen, behoeften, verlangens signaleren die mogelijk vertaald moeten worden in nieuwe activiteiten

Kortlopende activiteiten bevorderen, die ontstaan als gevolg van een knelpunt bij andere instellingen m.b.t. het ouderenwerk. (v.b. bij de gezinszorg wordt gekonstateerd dat de bejaardenhulp voor het merendeel van de ouderen ook bestaat uit het maken van warme maaltijden. Daarom opzetten activiteit: kookkursus voor man. Goede samenwerking bevorderen met deze instellingen; wij denken daarbij meer in de vorm van ondersteunende activiteiten dan beleidstechnisch, omdat uitvoerend werk vertrouwen geeft in overlegvormen.

Het uitbouwen van de tendens '79/'80 in de richting van edukatie en vorming. Onze gedachten gaan hierbij uit naar activiteiten als pré-pensioneringskursussen, kadervormingskursussen e.d. Doel is de bewustwording van nieuw te stellen doelen door ouderen voor de "derde levensfase"; het opbouwen van een eigen identiteit. Dit vereist volgens ons een vooralsnog kategoriaal bevorderen van sociaal/kulturele activiteiten.

Hoofdstuk 10; r.

Het grote probleem voor de ouderen/ouderenbonden ten aanzien van een grotere inbreng en verantwoordelijkheid in activiteiten, is, dat niet over voldoende kader en dus ook niet over kennis en deskundigheid beschikt kan worden.

Van groot belang is daarom dat vanuit provincie, hoofdbesturen bejaardenbonden en stichtingen bejaardenwerk gewerkt gaat worden. deskundigheidsbevordering, kadervorming, voorlichting e.d. ten behoeve van de ouderen en de bejaardenorganisaties.

Hoofdstuk 11; s.

De aktualisering van het huisvestingsrapport "Oud worden...goed wonen" moet dringend in 1980 plaatsvinden. Met verouderde gegevens is moeilijk een beleid te voeren. Om niet al het onderzoeksgeld (f.60.000,--) als weggegooid te beschouwen en aan de onderzoekstaat (R.B.R.art.1,c-3) van de stichting te voldoen, is een bijdrage nodig van C.R.M. in een praktische bijstelling van de cijfers. Vooralsnog heeft het Ministerie van C.R.M. nog niet toegestemd in deze bijdrage.

De huisvesting is voor de ouderen een belangrijke levensvoorwaarde. Naast haar bestaande taken zou de overheid ook een meer voorwaarde scheppende taak op zich moeten nemen, met doel de directe wensen en behoeften van de ouderen duidelijker te laten meespelen in de nieuwbouw en renovatie. De provincie zou waarborgen moeten scheppen om de plaatselijke wensen en behoeften mee te laten spelen bij het afgeven van vergunningen en premies op provinciaal nivo. Dit zou kunnen door de aanvragen van woningbouwstichtingen en andere bouwers te laten begeleiden door een verplicht advies van de stichtingen bejaardenwerk. In dit verplicht advies zou kunnen worden opgenomen de situeringwensen, woonvoorzieningen en eventuele extra dienstverleningen.

Hoofdstuk 11; u.

Dit zou tevens betekenen dat de stichtingen bejaardenwerk meer mogelijkheden zouden moeten krijgen om huisvestingsonderzoeken uit te voeren, om daarmee de directe wensen en behoeften van de ouderen boven water te halen. Meer mogelijkheden door onderzoeksubsidies en professionele begeleiding (b.v. door P.O.N.). In de nota wordt weinig aandacht aan de verplaatsingsproblematiek besteed, juist bij de ouderen speelt deze in hoge mate. Ook het toewijzingsbeleid wordt onvoldoende belicht. Vaak worden bejaardenwoningen door niet-bejaarden bewoond, zodat ondanks dat er voldoende huisvesting aanwezig is, de behoefte blijft.

Voor een goede toewijzing, m.n. ten aanzien van de ouderen is nodig dat er door de overheid of met medewerking van de overheid criteria worden opgesteld in directe relatie tot de ouderenproblematiek en dat er bevorderd wordt dat de toewijzingscommissie bemand wordt met terzake deskundige mensen.

-0-0-0-0-0-0-

Overzicht activiteitenvallend onder de regionale stichting
bejaardenwerk Midden-Brabant West.

<u>aktiviteit:</u>	<u>plaats:</u>	<u>aant.deeln.:</u>	<u>tijd:</u>
<u>DONGEN.</u>			
bejaardenharmonie	sociëteit Nieuwstr. 28, Dongen.	ca. 17	di.10.00-12.00
danscursus	Buurthuis 't Schouw, Dongen.	ca. 43	vrij.13.30- 16.00
gymnastiek	Buurthuis 't Schouw, Dongen.	ca. 20	ma.17.00-18.00
	Buurthuis 't Schouw, Dongen.	ca. 12	wo.17.00-18.00
	sociëteit Nieuwstr. 28, Dongen.	ca. 14	vrij.17.00- 18.00
bloemschikken.	pensionaat Hoge Ham 25, Dongen.	ca. 13	wo.9.30-11.30 ged.6 weken.
zwemmen	Sporthal De Salamander Dongen.	ca. 25	za.11.30-12.00
gespreksgroepen	Buurthuis 't Schouw, Dongen.	ca. 15	ma.14.00-16.30
	bejaardentehuis De Volckaert, Dongen.	ca. 10	wo.15.00-17.00
handwerken	pensionaat Hoge Ham 25, Dongen.	ca. 35	di.13.30-17.00
handenarbeid	Buurthuis 't Schouw, Dongen.	ca. 25	do.13.30-17.00
zang	café Central, Dongen.	ca. 25	wo.14.30-16.30
toneelvereniging	sociëteit Nieuwstr. 28, Dongen.	ca. 14	ma. en do. 9.30-11.30
biljarten	sociëteit Nieuwstr. 28, Dongen.	ca. 28	dagelijks 13.00-17.00
handboogschieten	achter sociëteit Nieuwstraat 28, Dongen.	ca. 6	ged.zomermaand afhankelijk weersomstand.
engelse cursus	regionaal kantoor, Tramstraat 32, Dongen.	ca. 11	ma.19.00-20.00
voorlichtingscyclus	beurtelings pensionaat, Hoge Ham 25, Dongen en De Volckaert, Dongen.	variabel tussen 75 en 100.	éénmaal per maand ged. de wintermaanden
bibliotheekvoorzie- ning voor thuisge- bonden bejaarden.	aan huis	ca. 5	--
leestafel	sociëteit Nieuwstr. 28, Dongen.	variabel	dagelijks tus 13.00 - 17.00
	sociëteit Pauluspar. Dongen.	variabel	wo.13.30-17.00
warme maaltijdvoor- ziening.	wordt verzorgd door keuken Maria-oord.	ca. 50	dagelijks tus 12.00 - 13.00

GILZE.

bloemschikken	gemeenschapshuis Kerkstraat, Gilze.	variabel per cursus	woensdagochtend gedurende 6 ach- tereenvolgende weken.
lektuurvoorziening	gemeenschapshuis Kerkstraat, Gilze.	variabel	ma.wo.en vrij. 13.00-17.00
kaarten	gemeenschapshuis Kerkstraat, Gilze.	ca. 30	ma.wo.en vrij. 13.00-17.00
warne maaltijdvoor- ziening.	wordt verzorgd door keuken St.Francis- cus, Gilze.	ca. 10	dagelijks tussen 12.00-13.00
handwerken	aula Huize St. Franciscus, Gilze.	variabel	
voorlichtingscyclus	aula Huize St. Franciscus, Gilze.	variabel	éénmaal per maand gedurende de wintermaanden
dansen	C.Doorakkers, café De Heuvel, Gilze.	ca. 56	do.19.30-23.00 tweemaal per maand.
zwemmen	Sporthal De Margriet- hal, Rijen.	ca.22	do.20.05-20.45
gymnastiek	aula St.Franciscus, Gilze.	ca.34	di.9.00-9.45
handenarbeid	gemeenschapshuis Kerkstraat, Gilze.	ca.15	di.14.00-16.00
zang	Huize St.Franciscus, Gilze.	ca.34	do.14.00-15.00
film en/of toneel	De Schakel of aula St.Franciscus, Gilze.	variabel	twee à drie maal gedurende de wintermaanden.
filmklub	gemeenschapshuis Kerkstraat, Gilze.	ca.3	deze aktiviteit wordt voornamelijk uitge- oefend om andere ak- tiviteiten vast te leggen en tijdens een bijeenkomst te ver- tonen.
biljarten	gemeenschapshuis Kerkstraat, Gilze.	ca.30	ma.wo.en vrij. 13.00-17.00
handboogschieten	café De Jager, Gilze.	ca.10	di.en do.14.00-17.00 en zo.10.00-13.00
gespreksgroepen	gemeenschapshuis, Kerkstraat, Gilze.	ca.14	wo.ochtennd.

HULTEN.

zwemmen	Sporthal De Margriet- hal, Dongen.	ca. 5	do.20.05-20.45
biljarten/kaarten	r.k.School, Hulten.	variabel	wo.middag

RIJEN.

handenarbeid	De Boemerang, Rijen.	50/60	di.9.45-11.30
	Huize St.Petrus, Rijen.	ca.33	di.14.30-16.30
gymnastiek	De Harmonie,Rijen.	ca.11	di.13.30-14.15
	De Harmonie,Rijen.	ca.15	do.13.30-14.15
zang	De Boemerang, Rijen.	ca.33	wo.18.30-20.00
dansen(cursus)	De Boemerang, Rijen.	ca.31	di.13.30-15.00
dansen(club)	De Harmonie,Rijen.	ca.140	wo.14.00-17.30 om de 2 weken.
zwemmen	Sporthal De Margriet- hal Rijen.	ca.5	do.20.05-20.35
fietsen	--	ca.100	gemiddeld 4 maal per jaar.
kaarten	De Harmonie,Rijen.	ca.25	di.en do.13.30-17.30
kaarten(concours)	De Harmonie,Rijen.	variabel	éénmaal per maand gedurende winterm
biljarten	De Harmonie,Rijen.	ca.15	ma.di.en do. 13.30-17.00 uur.
voorlichtingscyclus	De Harmonie,Rijen.	variabel	éénmaal per maand gedurende winterm
film en/of toneel	De Boemerang/ De Harmonie,Rijen.	variabel	twee à drie maal gedurende winterm
bibliotheekvoorz.	Huize St.Petrus, Rijen.	variabel	--
warne maaltijd- voorziening.	wordt verzorgd door keuken Huize St. Petrus,Rijen.	ca.12	dagelijks tussen 12.00-13.00
gespreksgroepen	Huize St.Petrus, Rijen.	ca.10	wo.9.30-11.30

MOLENSCHOT.

gymnastiek	De Rietakker, Molenschot.	ca.16	do.9.00-10.00
biljarten	De Drie Linden/ 't Kusterke,Molenschot.	ca. 9	wo.13.00-17.00
ontspanningsclub m.n.dansen	't Kusterke, Molenschot.	ca.20	elke vierde dinsd van de maand 13.3 16.00.
zwemmen	Sporthal Margriet- hal,Rijen.	ca. 3	do.19.15-20.15
kaarten	De Rietakker, Molenschot.	ca.20/25	do.13.00-17.00

KAATSHEUVEL, LOON OP ZAND, DE MOER.

gymnastiek	Wit-Gele Kruis, ca.18 Doelen 2, Loon op Zand.	di.14.00-14.45
	Molenwijck,Loon op Zand.ca. 42	do.9.00-11.00
	Wit-Gele Kruis, ca. 10 Vossenbergsel.2,Kaatsheuvel.	ma.9.30-10.45
zwemmen	Sporthal De Salamander, ca.40 Dongen.	vrij.15.00-16.00
dansen	De Hoorn,v.Rijckevorsel- ca.40 straat 4,Loon op Zand.	ma.14.00-16.00
	Gildebond,Kaatsheuvel. ca.65	do.13.30-17.00
welfare	Cenakel,Loon op Zand. ca.15 (incl.De Moer)	wo.14.00-17.00
	Molenwijck,Loon op Zand. ca.10	ma.14.00-17.00
	Venloene,Loon op Zand. ca.18	wo.14.00-17.00
handwerken/ handenarbeid	De Werft,Kaatsheuvel. ca. 8	wo.14.00-16.00
zang	De Werft,Kaatsheuvel. ca.68	ma.16.15-17.30
	Molenwijck,Loon op Zand ca.35	ma.18.00-19.00
	Venloene,Loon op Zand. ca.50	wo.18.30-19.30
kaarten en biljarten	De Gildebons,Kaatsheuvel.ca.15/20	ma.t/m do. 14.00-17.00
	De Venloene,Loon op Zand.ca.40	ma.t/m do. 14.00-17.30
gespreksgroep	De Hoorn,Loon op Zand. ca.8	wo.ochtend.
bloemschikken	koeistel v.d.Nieuwenhuizen, De Moer. ca.10	do.13.30-15.30
kaarten	't Maoske, De Moer. ca.20	di.14.00-17.00
warme maaltijd- voorziening.	wordt verzorgd door ca.25 keuken Huize Betlehem.	elke werkdag rond 12.00 uur
	wordt verzorgd door ca.5 keuken De Venloene.	elke werkdag rond 12.00 uur
voorlichtings- cyclus.	De Werft,Kaatsheuvel. variabel	di.éénmaal per maand gedurende de wintermaanden.

REGIONAAL.

kadervormings- cursus.	pensionaat Hoge Ham 25, ca.20 Dongen.	éénmaal per mnd. op donderdag 14.30-17.00
vrijwilligers- cursus L.S.O.B.	pensionaat,Hoge Ham 25, ca.20 Dongen,	ma.14.00-17.00

Hulpcentrales in de regio "Midden Brabant West".	DONGEN Dongen-Vaart Klein Dongen 1979	RIJEN Molenschot 1979	GILZE Hulten 1979	LOON OP ZAND de Moer 1979
vervoer	480	260* 286	69	5
huishoudelijke hulp	30	44	15	4
bezoek/gezelschap	30	39	60	1
boodschappen	15			
oppas	15	***	4	
hand- en spandiensten		10	2	8
andere voorkomende hulp	15	6		1
verwijzing	15	**	7	5
Totaal aantal hulpverleningen	600	645	157	24
aantal inwoners	+ 20.000	+ 12.000	+ 7.500	+ 5.500
aantal ouderen	1.650	900	700	450
aantal vrijwilligers(sters)	+ 175	+ 200	191	99

Note; * deze aantallen houden in het brengen en warme maaltijden (2100 x).

** aantallen onder "andere voorkomende hulp" in combinatie met verwijzing.

*** aantallen onder "oppas" in combinatie met gezelschap.

In Kaatsheuvel is de hulpcentrale in de loop van 1978 opgeheven.
Alleen de bezoektaak is overgenomen door parochieële werkgroepen.

Overzicht van de lezingen, welke gehouden zijn in het kader van de voorlichtingscycli, zoals deze de afgelopen jaren door de stichting zijn georganiseerd in de verschillende woonkernen binnen de regio "Midden Brabant West".

<u>Onderwerp:</u>	<u>Spreker:</u>	<u>datum:</u>
<u>Dongen:</u>		
Testament en erfeniskwestie	notaris A.Claessens	13- 9-1977
Gezins- en bejaardenhulp	mej.J.Rombouts	11-10-1977
De taak van de regionale indikatiekommissie	W.Waltman	11-10-1977
Pastorale zielzorg voor bejaarden	Pastor v.d.Velden	8-11-1977
Gezondheidszorg voor de oudere mensen	J.A.J. Kroot, arts	13-12-1977
Plantenverzorging	mevr.M.Mies	10- 1-1977
Algemene bijstandswet	A.Collignon	14- 2-1978
De natuur kennen en ervan genieten	Hr.v.d.Heijden	14- 3-1978
Gezondheidszorg en gebruik van medicijnen	J.A.J.Kroot, arts	26- 9-1978
Bejaardenhuisvesting en aanpassing van de woning	J.Schellekens	10-10-1978
Ongevallen in en om het huis, eerste hulp bij ongelukken	P.v.Dijck, arts + vert. E.H.B.O.	14-11-1978
Problemen rond het reizen in binnen- en buitenland	Th.Bodewes	12-12-1978
Het werk van de wijkverpleeg- kundige, gezonde voeding voor ouderen	Zr.P.v.d.Heijkant Zr.E.Hoogenboom E.Boeren de Rouw	9- 1-1979
Belastingen	Hr.Rengelhart	13- 2-1979
De hulpcentrale,	Zr.M.v.Puijvelde	
Hoe werkt maatschappelijk werk	lid team M.W.Dongen	13- 3-1979
Rechtshulp	Mr.J.Gerritsen	10- 4-1979
Gezonde voeding	M.Boeren-de Rouw	11- 9-1979
De notaris	notaris A.Claessens	9-10-1979
Historisch Dongen	Hr.v.Schijndel	13-11-1979
Eerste hulp bij ongelukken	P.v.Dijck, arts + Hr.v.Soelen EHBO.	11-12-1979
De taak van de gemeente	N. de Gouw	8- 1-1980
De taak van de politie	Rijkspolitie Dongen	12- 2-1980
Groenten en fruit	voorlichtingsbur. prod.schap voor groenten en fruit	11- 3-1980

<u>Onderwerp:</u>	<u>Spreeker:</u>	<u>datum:</u>
<u>Dongen:</u>		
Slechter zien, blind worden.	J.Peeters	8- 4-1980
<u>Kaatsheuvel:</u>		
Pastorale zielzorg voor bejaarden	Pastor v.d. Velden	5-10-1976
Alg.Maatschappelijk werk en de gemeentelijke sociale dienst	J.v.Gennip G.S.D. en J.Scheepens, P.Schellekens M.W.	12-10-1976
Plantenverzorging	mevr.A.Velge	19-10-1976
De gezondheidszorg van de oudere mens.	Dr.A.Staatsen	28-10-1976
Modeshow voor ouderen, mannequins uit eigen kring		11-10-1977
Taak van de regionale indikatiekommissie	W.Waltman	25-10-1977
Plantenverzorging	mevr.A.Velge	8-11-1977
Over het maatsch.werk/ Bijstandszaken	mej.J.Scheepens Gem.sociale dienst	22-11-1977
Demonstratie van handvaardig- heidstechnieken		13-12-1977
Gezondheidszorg voor de oudere mens	P.Jansen, arts	13-11-1979
Een gezond en fit mens	M.B.v.O.deskundige	11-12-1979
Rechtshulp	jurist rechtshulp	15- 1-1980
Ontstaan en geschiedenis van Kaatsheuvel	Hr.v.Beers	5- 2-1980
Ouderenhuisvesting/ Indikatiekommissie	A.A.Breij W.Waltman	11- 3-1980
Pastorale zorg voor de ouder wordende mens	Pater Wijtvliet	8- 4-1980

vervolgblad 2 (bijlage 3)

Onderwerp:

Spreker:

Datum:

Gilze:

Reizen in binnen en
buitenland

Th.Bodewes

21- 3-1979

Gezondheidszorg en medika-
menten

Dr.v.Gulick

11- 4-1979

Gezins- en bejaardenhulp

R.Hoogendijk/
L.Reijnders

9- 5-1979

De notaris

notaris J.C.Gribnau

1-11-1979

Ouderenhuisvesting/
Indikatiekommissie

J.Trots
W.Waltman

12-12-1979

Ontstaan en geschiedenis
van Gilze en Hulten

3- 1-1980

Demonstraties handvaardigheid

7- 2-1980

Gezondheidszorg voor oudere
mensen

Dr.A.v.Gulick

6- 3-1980

Rijen:

Testament en erfeniskwestie

Mr.J.C.Gribnau

16-11-1977

Gezins- en bejaardenhulp

A.v.Hoek

21-12-1977

Pastorale zorg voor ouderen

Pastor H.Adriaansen

18- 1-1978

Gezondheidszorg en medika-
mentengebruik

P.v.Glabbeek,arts

15- 2-1978

Planten verzorgen

mevr.A.Mies

15- 3-1978

Bijstands-zaken

J.v.d.Wildenberg

19- 4-1978

Ongevallen in en om het huis,
eerste hulp bij ongelukken

H.v.Soelen, EHBO

26-10-1978

Kamerplantenverzorging

mevr.A.Mies

15-11-1978

Gezonde voeding voor ouderen

mej.R.Roden

14-12-1978

Bejaardenhuisvesting /
woningaanpassing

J.Trots
M.Kothuis

17- 1-1979

Rechtshulp

Mr.L.Hendriks

21- 2-1979

Gezondheidszorg en gebruik
van medicijnen

P.v.Glabbeek,arts

21- 3-1979

Demonstraties handvaardigheid

18- 4-1979

De taak van de politie

H.R.Horsthuis

10-10-1979

De wijkverpleging

J.M.v.Steen/
J.v.d.Akker

14-11-1979

De notaris

Mr.J.C.Gribnau

12-12-1979

Problemen bij reizen in
binnen- en buitenland

Th.Bodewes

16- 1-1980

Belastingen

J.A.H. Rengelhart

13- 2-1980

Vervolgblad 3 (bijlage 3)

Onderwerp:

Rijen:

Ontstaan en geschiedenis
van Rijen en Molenschot
Modeshow voor ouderen

Spreker:

H.Prinsen

Datum:

12- 3-1980

16- 4-1980

Loon op Zand:

Gezondheidszorg voor de
oudere mens

dr.J.Witte

13-10-1977

Taak van de regionale
indikatiekommissie

W.Waltman

27-10-1977

Plantenverzorging

mevr.A.Velge

10-11-1977

Over het maatsch.werk/
bijstandszaken

P.Schellekens
J.v.Gennip

24-11-1977

Demonstratie van
handvaardigheidstechnieken

8-12-1977

Rechtshulp

mr. Plessen

24-1-1980

Ongevallen in en rond het
huis

P.v.Dijck,arts/
H.v.Soelen,EHBO

28- 2-1980

Hulpcentrale, wat is dat en
wat doen zij ?

20- 3- 1980

Ouderenhuisvesting/
indikatiekommissie

A.A.Brey
W.Waltman

24- 4-1980

Pastorale zorg voor de
ouder wordende mens

Pastor B.Rentmeester

22- 5-1980

de Moer:

De gezondheid van de
oudere mens

Dr.J.Witte

15- 2-1978

Bloemen en plantenverzorging

mevr.A.Velge

16- 3-1978

Informatie over:

Bejaardenwerk Gem.L.O.Zand/
aktiviteiten bejaardenbond

drs.P.Vermijs
Mevr.E.Kuypers-
Snoeks

13- 4-1978

Bovenstaande lezingen zijn bijna allen op stencil gezet en op
het regionaal buro aanwezig.

Geadviseerde hulpverlening; volgens de binnengekomen gegevens bij de regionale stichting.

Betreft de aantallen positieve en negatieve indicaties, mét een advies, uitgesplitst naar de verschillende geadviseerde vormen van hulpverlening in de periode september 1977-september 1979.

	Positieve indicaties tijdelijke hulp	positieve ind. met een advies in af- wachting van opname		negatieve ind. met een advies	
			%		%
1.	Maatregelen tbv de oplossing van dreigende eenzaamheid, isolement etc. (bezoekdienst)	10	11,5	3	8,2
2.	Verzorging van de warme maaltijden door warme maaltijddienst/familie	13	15,5	5	13,5
3.	Aanpassing c.q. verbetering van bestaande woningen en voorzieningen (bv. centrale verwarming)	2	2,2	2	5,4
4.	Vraag naar een al dan niet gekwalificeerde bejaardenwoning	-	-, -	10	27,0
5.	Tijdelijke opname in verpleeghuis, ziekenhuis of anders bv. familie, ivm gezondheidstoestand	19	21,7	-	-, -
6.	Hulp van wijkverpleging nodig, zoals bv. gebruik van medicijnen, wasbeurten etc.	6	6,8	2	5,4
7.	Noodzakelijkheid van hulp in de huishoudelijke activiteiten van bv. gezinszorg, familie of anders	31	35,5	8	21,6
8.	Meedoen aan activiteiten zoals soc.kulturele en edukatieve activiteiten en MBVO activiteiten	-	-, -	1	2,7
9.	Persoonlijke begeleiding noodzakelijk, van maatschappelijk werk, pastor of familie/buren	1	1,1	2	5,4
10.	Opname verpleeghuis	-	-, -	4	10,8
11.	Andere geadviseerde hulp, zoals fysiotherapeut, voorziening leefkilometers, babyfoon, kamerverhuur	5	5,7	-	-, -
Totaal		87	100,0%	37	100,0%

De gemiddelde wachttijden voor opname in de verschillende bejaardenoorden, na positieve indikatiestelling, in de periode september 1977 - september 1979, volgens de gegevens binnengekomen bij de regionale stichting.

	2 weken	<1 mnd.	<2 mnd.	<6 mnd.	<1 jaar	>1 jaar	Totaal	%
Sabeka	1	-	3	5	1		10	8,9
Venloene	1	3	1	6	1	1	13	11,6
Volckaert	3	2	7	10	5	1	28	25,0
St.Petrus	2	3	2	4	-	-	11	9,8
St. Fransiscus	5	2	1	5	2	1	16	14,3
Bethlehem	1	3	1	3	2	1	11	9,8
Rosagaerde	4	1	1	3	1	1	11	9,8
Vossenber (3)	1	1	-	-	-	1	3	2,7
Kloosters	-	-	-	1	1	1	3	2,7
Regio -Tilburg.	-	-	-	-	-	-	-	-, -
Elders	1	2	1	1	1	-	6	5,4
Totaal	19	17	17	38	14	7	112	
Totaal %	17,1	15,3	15,3	33,9	12,5	6,3		100,0

